

1-23

વિદેહ: ૩૫૪ નં શ્રેંક્ ૧૫ સિતમ્બ ૨૦૨૨ વર્ષ ૧૫ માસ ૧૭૭ શ્રેંક્ ૩૫૪)

વિદેહ (૫)

વિદેહ મૈથિલી સાહિત્ય શ્રાન્દોઠન્: માનુષીમિહ સંસ્કૃતિતામ્

વિદેહ- પ્રથમ્ મૈથિલી પાક્ષિક્ ૬-પત્રિકા

સમ્પાદક: ગણેન્દ્ર ૧ ડાકુ

~~1-800-~~www.videha.co.in

સમાનાન્ત પાઠ્યપાઠ્ય વિદ્યાપ્રિ-
 યિત્ર વિદેહ સમ્માનસં સમ્માનિત્ સ્ત્રી પનકથાઠ્ મમ્મકર્ દ્વાતા
 મૈથિલી માષા ળગળળન્ની સીતાયાઃ માષા શ્રાસીત્ હનુમન્તઃ ઉક્તવાન્-
 માનુષીમિહ સંસ્કૃતિતામ્
 શ્રવ્ય પ્પમ્મા શ્રાવ્ય પ્પમ્મા
 તિહુશ્રન્ પેત્તહિ કાઝિ તસુ કિત્તિવ્રહ્મિ પસોડા શ્રવ્ય પ્પમ્માતમ્ ૫૩
 મચ્ચો વન્યિ ન દેશા કીર્તિતા પ્રથમઃ પૃથ્વઃ પહિર્ દોહા
 માને શ્રાવ્ય તૂપી પ્પમ્મા નિર્મામ્ કઽ શ્રોડપ ગદ્ય-પદ્ય તૂપી)મંચ્ ૫૦ નૈ વાન્હર્
 ળાય તં એ વિમ્વન્તૂપી ક્ષેત્રમે શ્રોક કીર્તિતૂપી ભત્તી કેના પસતા
 શ્રગુક્રમ્
 એ શ્રવમે શ્રષ્ટિ-
 ૧સમ્પાદ્કીય- ગળેન્દ્ર ડાકુ- મૈથિલી મે પહિર્ વે ૧પૈટર્ન પુનતાવ્રિત્તિ
 કલિતા શ્રા રસેપ્ વા કંક્રીટ શ્રાકા) કલિતા
 શ્રંક્ ૩૫૩ ૫ ટિપ્પમ્મી

૨૭૬૫

૫૫૬

૨૧. ગણેન્દ્ર ૬ાકુ- વ્રણન્ પ્રવંચન્ - એકટા વ્યક્તિગત્ પ્રયોગ્ એવં શ્રુતમ્
૨૨થેષ્કક્ શ્રામંત્રિત્ ૧૪ના શ્રા શ્રોફપ શ્રામંત્રિત્ સમીક્ષકક્ સમીક્ષા
સીતીજ્- મુન્ની કાઠતક્ ૧કાંકી ણિન્દગીક્ મોર્"શ્રા શ્રોફપ ગણેન્દ્ર
૬ાકુ૧ક્ ટિપ્પમી

૨૩નિર્મથા કર્મ્- શ્રગ્નિ સિપ્પા માગ્- ૬)

૨૪૬ા. વિપિન્ કુમા દા- મહાવિવ્ર માસ્ પ્રમીત્ કર્મ્મા૧મ્ મૈથિઈ

શ્રુવાદ્ પ્રસ્તાવના ક શ્રાગ્

૨૫૧વીન્દ્ર ૧ા૧ાણમ્ મિશ્ન- માત્રિમૃમિ ૩૫ન્યાસ્- ૧૧મ પ્પે

૨૬ગણેન્દ્ર ૬ાકુ- ૨ ૮ા વીહ્નિ કથા મૃ૧ા વાઈ, કર્તવ્ય પાઠન્)

૨૭ગણેન્દ્ર ૬ાકુ- ગદ્-નાતિકેઈ ૩૫ન્યાસ્-વૃદ્ધીક્ પહિઈ

૩૫ન્યાસ્ "સહસ્રસીર્ષા" ક વાદ્ દોસ ૩૫ન્યાસ્- ૬ . જ્ઞાફર્સ્

૨૮મહાકાન્ત પ્રસાદ્- ૩ ૮ા વીહ્નિ કથા ગર્મી, પ્રશ્ન, વત્ત્)

૨૯ગણેન્દ્ર દા મન્- માઈક્ મક્ત્

૨૧૦પૂનમ્ દા પ્રથમા- મોનક્ વાત્

३५६५				५५५
३५१११	किशो	मिश्र-	अप्रदीप्त	इणोत्
३५११११	डाकु-	अणीगर्त	अखि	दुर्मिक्ष-
३५१११११	कर्मा-	अपन्		सन्तान्
३५११११११	अनयिन्हा-	रटा		गण्
३५१११११११	डाकु-	स्वतंत्रता,		भुस्कान्
३५११११११११	प्रसाद-	नियोजितक्		यान्

४संस्कृति

४९६१.दीपिका- यम्पुसाहित्यश्चो विवासः प्रथमोऽध्यासः)

५५५

१सम्पादकीय/श्रृंक् ३५३ प टिप्पणी

१सम्पादकीय- गणेश्च डकु- मैथिली मे पहिल् वे १पैटर्न् पुनर्नामिलि)
कलिता आ रसेप् वा कंक्रिट् आका)कलिता
श्रक् इपइ प टिप्पणी

૧સમ્પાદ્કીય- ગળેન્દ્ર ડાકુ- મૈથિલી મે પહિલ્ વે ૧પૈટર્ન પુનઝાવિત્તિ)

કવિતા શ્રા રસેપ્ વા કંક્રીટ શ્રાકા)કવિતા

૧

પૈટર્ન પુનઝાવિત્તિ)કવિતા

પાંતિક્ ઇન્દ્રમે ઠિપ્પલ્ કવિતા મેલ્ પૈટર્ન પુનઝાવિત્તિ)કવિતા

કી શ્રિ પાંતિક્ ઇન્દ્ર-

ઈ મેલ્ કોનો વે-વે પુનઝાવિત્તિ હુશ્વલ્થા પદ્ય ૧૫૫૥ એ મે ધ્વનિક્
પુનઝાવિત્તિ શ્રાવશ્ચક્ નૈ શ્રિ,પાઠી પાંતિક્ ઠમ્પાડ્ક પુનઝાવિત્તિ હોડ્
શ્રિ

૩૬૫૫૫:

ખાડ્ ખાડ્

ખાડ્ ખાડ્ ખાડ્ છી વડી દ્વૈસ્ દેસ્ ધનિ જે ધ્વનિ ને સકી

પહિને કલ્ક વે ધ્વનિ શ્ર્ઠૌં શ્ર્ ડામ્

વૃદ્ઠૌં જે ઇલ્ શ્ર્દે ૧૫૫૬

धुनि जे एऔं
 से विद्या मेऔं जाइते हूँ
 तलेक् हूँ हूँ हूँ हूँ हूँ हूँ हूँ हूँ हूँ हूँ
 जे धुनव् जायत् थाकि जायत् अह् तक्रो अह् १स्तामे
 आ जे वढत् आगां देयत् विद्यात् १स्ता
 ने कोनो वाटे छोड़व् आ ने
 कोने यिन्हासी
 आ ने कनियो आस् छोड़व्
 अह् १स्ताक् वादक् यांगैत्-तोड़ैत् वाट्
 आ वढैत् हम् आ विद्यात् जाइत् १स्ता केठक् काण् संपन्
 एक्टा काणक् हएत् आव् शे१सं आ१म्
 नव् वाताग्रम् नव् ठोक् संग्
 प्रयोगेक् प्रयोग्
 आनत् कोनो अण्त् पणिमा
 आकि शे थकेठत् हम् हूँ हूँ हूँ हूँ हूँ हूँ हूँ हूँ हूँ
 आ हम् धुनि कऽ तं नै आवि जाएव् शे अपन् पुर्न देस्
 जात् ने १हत् ओ पुर्नका डे१यत् ठोक्
 ने पुर्नका पिगौँछ् गाछ्-प्रिच्छ्
 पणिमानेक् प्रमाण्
 १सत् सन् अछि ई हम्
 ठोक् गाछ्-प्रिच्छ् सन् नव् नक् ई देस्
 ने कोनो यिन्हासी ने आस् आ ने कोनो यिन्हा वाट्
 २.
 शेप् वा कंक्रिट् आका)कविता

पेटर्न् पुनग्राहिलि) कविताक् विप्रीत् ई एक्टा आका१क् स्व१प् या१म्

કૈત્ શ્રિ આ તેં પાંતિક્ છન્દમે ઠિય્ કવિતા મેર્ પૈટર્ પુનાવ્રિત્તિ)
પ્ત્ નૈ મેટ્ વ્રત્ કોનો શ્રાક્રિતિ દેપ્પા પડ્ત્ ળેના નીયાંક્ ગાઘ્ક
શ્રાક્રિતિ દેપ્પા

વિઠાડ્ત્ શ્રાસક્ યેન્હાસી

દેપ્પૈત્

ગાઘ્ દુનૂ કાત્

સંગે ળાડ્ ૧સ્તાક્ સંગ્

ગાઘ્ક છાહ ક્ ૧હર્ ઘન્

હમ યેન્હાસી ઘન્ હોડ્ત્ પક્કા હપ્ત્ મ્દા

ધ

ન

ગ

૧

હો

હ

ત

યે

ન્હા

સી

શ્રન્હા ગુળ્ મ્ ળાડ્ત્ શ્રિ

હમ શ્રાસક્ યેન્હાસી વિઠા ળાડ્ત્ શ્રિ

શ્રંક્ ૩૫૩ ૫ ટિપ્પમી

શ્રાદ્ધમીય્ વ્રીતેન્દ્ ૧ મઠિઠકળીક્ પહિર્ કવિતા સંગ્રહ્ છપ્પનિ ૬ પહિર્
પોથી છઠિન) તં શ્રોક નામ્ છઠૈ શ્રગ્નિશિપ્પા શ્રાવ્ નિર્મઠા કર્મળીક્

धातावाहिक १५॥ अही नाभसं पढ़ि १६७ छी। नीक् क्रम् अछि, यथैत्
१६७वाक् याही।

प्रमव् ह। वीय्-वीय् अवेत् छथि हिन्का, ठगाता एवाक् याही।

-आशीष् अनयिन्ह। भो॥

अपन् भंतय् १५ पडाउ।

२३६५ पम्

२९. गण्डे १ डाकु- वणन् प्रवयन् - एकटा व्यक्तित्व प्रयोग् एवं अनुभव
२३६५वाक् आभन्त्रित् १५॥ आ ओइप आभन्त्रित् समीक्षकक् समीक्षा
सीतीन्- मुन्नी काभतक् एकांकी गिन्दगीक् भो॥" आ ओइप गण्डे १
डाकु १क् टिप्पणी

२३६५वाक् कर्मा- अग्नि सिप्पा भाग- ६)

२४६. विपिन् कुमा ह।- महाविष् मास् प्रमीत् कर्माभा १म् मैथिरी
अनुवाद् प्रस्तावना क आगू)

२५१वीन् १ नागायम् भिश्- भाद्रिभूति उपन्यास्- १११ प्येप्

२६६गण्डे १ डाकु- २ ट। वीहिन् कथा मृगा वा७, कर्तव्य पाठन्)

२७६गण्डे १ डाकु- गङ्ग-नागिके७ उपन्यास्- वृद्धीक् पहि७

૩૫ન્યાસ્ સહસ્રશીર્ષા"ક વાદ્ દોસ ૩૫ન્યાસ્- દ .શ્વારુસ્
રુદ્રમહાકાન્ત પ્રસાદ- રૂ ટા વીહિન કથા ગમી,પ્રશ્ન,વત્સ
રુદ્રગદાનન્દ દ્વા મન્- માલ્ક મલ્
રૂપૂનમ્ દ્વા પ્રથમા- મોનલ્ વાત્

રૂ.ગોન્દા ડાકુ- વાળન્ પ્રવંચન્ - દ્વાલ્ વ્યક્તિગત્ પ્રયોગ્ દ્વાં શ્રુતમ્

ગોન્દા ડાકુ

વાળન્ પ્રવંચન્ - દ્વાલ્ વ્યક્તિગત્ પ્રયોગ્ દ્વાં શ્રુતમ્

ઈ કથા રૂ૦૦૦ ઈ.મે શુૂ હોરુ શ્રિ,શ્રોરૂ સાઠલ્ ઉત્તાર્યમે,ગપ્પન્ હમ્
૧૦૦ કિઠોલ્ નૈ ઁદ-દ૦ કિઠોલ્ ઇઠૌ શ્વે હમ્ દ્વા સાઠસં વેસી છુટ્ડીપ
ઇઠૌ, દ્વાલ્ સંદિગ્ધ-સ્થિતિલ્ સડલ્-દુર્ઘટ્નાલ્ વાદ્, ગપ્પન્ સર્કાતી
કાળસં ઘૈત્ કાઢ નલ્-સહસ્રાલ્ડી શુૂ હેવાસં પહિને શ્રોરૂ દુર્ઘટ્નામે

हम जांधक्-हड्डी"दू माग् मे दूटि जेल् दुर्घटनाक् ११ति च०ड् प्रेश ६०-४०
 मेठाक् वाद् डाक्ट आक्सीजन् इमर्जेंसी घोषित् केठन्हि २ वजे ११ति मे
 वाद्मे आन् तर्हक् मयाप्पह पणिस्थिति अवैत् जेल्, जेना एम्राडीएस.
 डायजोस् मेनाइ आ तक्रा ठेल् १५ दिन् यनि वेंटिटेड्क् हम्मा ऊप प्रयोग्
 शे एक् साल् मे तीन् वे आपोसन् मेल् आ शे डेड् साल् वाद् वैसाप्पीसं वेंत्प
 आवि सक्ठौं। शे आयल् १५ अगस्त्,ओइ साल् १५वांयन् सेहो अही दिन्
 छल्,आ ओही दिन् हम् शे१सं गाड़ी यठावय् ठाँ।

आ ऐ समयाव्यमे हम ओणन् ट०सं वढि कऽ १०० किठो मऽ जेल्,माछ-
 मात् प्याइ आ सुतय् कऽ अठावे कोनो सात्थिक् शम् नै हेवाक् का१म्मा
 आ ई वढ्ठाहा ओणन् अगिठा १८ वर्प् यनि ओत्वे वनल् १६ल् ओना हम्
 कहि दी जे आव् हम् शे ट० किठोक् मऽ जेल् छी। ओणन् कम् हेवाक्
 एक्टा कथा अछि। हम स्थानांम ६ मास् ठेल् दोसं विमाजमे कोनो
 आवश्यक् काण् ठेल् कएल् जेल् छल् ओइ विमाजमे हम सम् सहयोगी आ
 अवीनस्थ सेहो अर्थसैनिक् वठक् छठाहा हम् १०० मीट्रक् दूरी सेहो दौगि
 नै सकैत् छौं,आ ओ सम् हम्मा जणन् कम् क१य् ठेल् दौगय् ठेल् कहैत्
 छठाह,आ एक् दिन् जप्पन् हम समय आवि जेल् तं हम् हुन्का सम्कें
 कहिदिनि जे तीन् मास्मे हम् हम् अपन् ओणन् शे१सं ट० किठो कऽ ठेव्।
 हम् जे ई कहिदिनि तक् पाछ् एक्टा डोस् आया छल्।

पछिठा १८ साल् मे हम् विगिन् प्रकायें प्रयास् केठौं जइमे जल्प्पै
 छोड़नाइ,दिन्मे मात्र प्या१। प्या कऽ १६नाइ,भूदा हम् ठाजग् पूर्म १५सं
 ओणन् घटेवामे विश्वल् १६ठौं। तप्पन् हम अनयोक्के ३ मास्मे ओणन् कम्
 कर्वाक् विस्वास् कऽ सं आयल् तक् पाछ् की १६स्थ छल्।एतय् आव् हम्मा
 ठग् एक्टा उदाह१म् छल्,हम् वेटा क ठंवाइ ६ स्त्रीट् ३ इय् छन्हि,आ हुन्क
 एन्डीए.मे उग्र-ठम्पाइ-जणन् अन्पातक् अनुसा अपन् ओणन् १०० सं
 घटा कऽ ६७ किठो कर्वाक् छठन्हि आव् अहां सम् वृद्धि जेल् हएव् जे
 हुन्क ओणन् सेहो १०० किठो छठन्हि। हम्मा हुन्क मादी असम्भवाक् पक्का

વિશ્વાસ્ છર, શ્રો શ્વેર મેઠાહ મુદા શ્રો અપન્ વળન્ ૬૭ નૈ કઽ સવઠાહ
મુદા ૭૧ કિઠો યગિ અવસ્યે શ્રાનિ ઠેઠન્હિ ઈ હમ્રા ઠેરુ એકટા પૈધ્ શ્રાઘાત્
છર હમ્ હુન્કા સં કિછુ ૧હસ્ય સિપ્પૈઁ શ્રા તીન્ માસ્ મે હમ શ્રોળન્ ૮૦
કિઠો મઽ ગેર હમ્ એય સેહો ૩૯હ ૧હસ્ય સદિયા કઽ ૧હરુ છી।

૧હસ્યોદ્ઘાટન્

તીન્ માસ્મે હમ્ પૂા દિન્ માત્ર પાનિ શ્રા વ્ઠૈક્ કાશ્ચી વિનુ યીની શ્રા દૂધક્)
સં કાટિ ઠેઠૌ। સાંદુમે સંસોયિત્-કીટો-ડાહટ્ ક શ્રાયા પ હમ્ માત્ર એક
ઘંટા ૮-૮ ક વીય્ ૧ાતિમે)ક મય્ય કોનો કાર્વાહાહટ્, માત્ શ્રા ચિક્કસક્
સોહાતી-નોટીક્ સેવન્ નૈ કેઠૌ। હમ્રા ઠેરુ નિર્યાનિત્ છરુ ખે યવી ચિકન્,
માછ, પની)શ્રા શ્વર મે માત્ર તર્વળ્ પ્યાહા એક માસક્ વાદ્ હમ શ્રોળન્ ૮૬
કિઠો મઽ ગેર।

શ્રગિઠા શાક્

શ્રગિઠા શાક્ ઠેરુ તૈયા ૧હા ૧સ્તા સેહો શ્રોતેક્ શ્રાસાન્ નૈ અછિ। વળન્
ઘટૈક્ ઈ પ્રક્રિયા વંદ મઽ ગેર શ્રા એ વળન્ નૈ ઘટ્વાક્ યક્રક્ અંત્ એક
મહીના યઠર મુદા હમ ટાગેટ્ તીન્ માસક્ છરુ ૯હન્ હોહત્ અછિ ખે
સી૧૧ક્ ખરુ શ્રાદિક્ ઘટનાહ સહળ્ અછિ, તે ૮૬ કિઠો યગિક્ વાટ્ સહળ્
અછિ, તક્રા વાદ્ સી૧૧ક્ ખિદ્દી તત્પ્રકેં કમ્ ક૧ય પડત્ શ્રા તપ્પને કઠિન્
વાટ્ સુ૧ હોહત્ અછિ। સંસોયિત્ કીટો-ડાહટ્ પ્રાખ્મક દૂ માસક્ વાદ્
શ્વે વળન્ ઘટવ્ સુ૧ મઽ ગેર। સંગિહ કહિ દી ખે એ કાઠાવ્યિમે હમ્ સાંદુમે
મોળન્ કર્વાસ્ પહિને એક ઘંટા દૌગૈત્ છરૌ। ઈ દૌગનાહ ૧૦૦ મીટ્રસં વઢિ
કઽ ૨ કિઠોમીટ મઽ ગેર હમ પાર્ક પહાડી ખેકાં અછિ, તહ ઠેરુ ઈ અહાંક
પાર્કક્ હિસાવે ૩ કિઠોમીટ્રક્ વ૧ાવ મેર હમ્ દોસ મહઠાપ ૧હૈત્ છી।
પહિને ખં ગાડીમે કિછુ છુટિ ખાહ છરુ શ્રા શ્રોહ દિન્ સુક્ર દિન્ ૧હૈત્ છરુ
તં હમ્ સોમ્ દિનક્ પ્રતીક્ષા કનૈત્ છરૌ શ્રા શ્રોહી દિન્ શ્રો છુટ્ઠાહા વૌસ્તુ
અનૈત્ છરૌ, કા૧મ્ દોસ મંખિરુ પ યઢૈત્ કાર હમ દમ્ શ્વરુઽ ઠગૈત્ છરુ।
શ્રાવ્ તં હમ્ દિન્મે યાગિ વે ઊપ-નીયાં ખાહત્-અવૈત્ છી।

वैजानिक् श्राया

ऐ श्रव्यमे कीटोसं मेह् श्रित्युक् विष्यमे सेहो सुन्तौं। से णिन्का को-
भार्विडिटी छनि हुन्का डाक्ट१सं सठाह् ठेवय् पड्गनि।

ऐ संवंध्ये हम् दूटा सठाह् देवय् याहव् णे हम् पैघ्-पैघ् डाक्ट१सं सुन्ने छी।
पहिह् छथि आइएव्पीएस्. के निदेशक् सतीन् साहवा दू१६श्रन्मे हुन्का
कहैत् सुन्ने १ही णे ५० वर्षक् उमे१क् वाद् ठीव्रकें स्वस्थ् १प्पाक् ठेह्
दिन्मे मात्र एक वे मोणन् कर्वाक् याही। संगे-संग् श्रो ईहो कह्ठनि णे
काश्ची इंडस्ट्री मे हुन्क कोनो हिस्सेदागी नै छन्हि भूदा णं विना दूय् श्रा
यीनीक् कत्यो वे चैक् काश्ची पीवी तं ई ठिप ठेह् श्राय्देभंद् अछि। श्रा श्रो
धी १प्पाक् सठाह् सेहो देहिने किएक् तं ठीव्र-निविसिन् नीक् वैकटीगिया
ठेह् धी ठाक्कागी होइत् अछि।

संगे-संग् श्राह् इंडिया नेडियोक् एश्वएम्. मे सुन्तौं एकटा डाक्ट णिन्क
नाम् हभ्रा भोन् नहि अछि।साहेव्कें णे कीटोक् विष्यमे कह्ठनि णे कीटो
डाइटक् दौ१ान् कार्वाहाइडेट् नै प्यठास् ऊर्ण। सेहो शी१क् वसा धमैत्
अछि, श्रा एसं श्वैटी ठीव्रक् सभस्या सेहो पतम् गऽ णाइत् अछि। श्रो को-
भार्विडिटी के मीण् सभसं मेडिकल् सठाह्क् संग् कीटो डाइट् कर्वाक्
सठाह् देहिने श्रा तीन् भाससं वेसी कीटो-डाइट्गं नै क१य् ठेह्
कह्ठन्हि।

आइ-काहिह

आइयो हम् दिन् मे कतेको वे मात्र चैक् काश्ची विना यीनी श्रा दूय्)पीवैत्
छी। दिन्मे पानि छोड़ि किछु नहि प्याइत् छी श्रा नहिये पिवैत् छी। दिन्मे
हम् एक धंटा वैडमिटन् प्येठाइत् छी श्रा श्रोइ ठड्का सभकें सेहो ह१। दै
छी णे हभ्रास् २० वर्ष् छोट् छथि। ११तिमे मात् धी के संग्)गोटी, मांछ् आदि
प्याइत् छी।

सप्ताह्मे एक वे यीट्-डे सेहो होइत् छैक्, णइमे हम् दूय्-यीनीक् संग् याह्,

કાશ્ચી,પિળ્લા શ્રાદિ પ્પાડ્-પિવૈત્ છી.શ્રા હમ્ પહિને કહિ ચુકૃ છી ખે હમ
વળન્ દૂ સાર્ પહિને ૮૦ કિઠો છૃ,ખે શ્રાડ્યો વૅક્રા શ્રિ
શ્રપન્ મંતવ્ય્ ૬૫ પડાડા

૨૨ઠેપ્પક્ શ્રામંત્રિત્ ૧૫ના શ્રા શ્રોડ્પ શ્રામંત્રિત્ સમીક્ષકક્ સમીક્ષા
સીતીળ્- મુન્ની કામ્તક્ દકાંકી ખિન્દગીક્ મોર્"શ્રા શ્રોડ્પ ગખેન્દૅ
ડાકુૅક ટિપ્પમ્મી

ઠેપ્પક્ શ્રામંત્રિત્ ૧૫ના શ્રા શ્રોડ્પ શ્રામંત્રિત્ સમીક્ષકક્ સમીક્ષા સીતીળ્
કે શ્રન્તર્ગત્ પહિર્ શ્રા દોસ ખેખે છૃ-

૧.કામિનીક્ પાંચ્ ૮૧ કવિતા શ્રા શ્રોડ્પ મધુકાન્ત્ દાક્ ટિપ્પમ્મી

૨. ખગદાનન્દ્ દા મન્ત્ વાઠ્કથા મારિક્ વાસન્"શ્રા શ્રોડ્પ ગખેન્દૅ
ડાકુૅક ટિપ્પમ્મી

શ્રાવ્ તેસ ખેખે પ્રસ્ત્ શ્રિ-

૩.મુન્ની કામ્તક્ દકાંકી ખિન્દગીક્ મોર્"શ્રા શ્રોડ્પ ગખેન્દૅ ડાકુૅક

ટિપ્પમ્મી ઠેપ્પક્ શ્રામંત્રિત્ ૧૫ના શ્રા શ્રોડ્પ શ્રામંત્રિત્
સમીક્ષકક્ સમીક્ષા સીતીળ્- મુન્ની કામ્તક્ દકાંકી ખિન્દગીક્ મોર્"
શ્રા શ્રોડ્પ ગખેન્દૅ ડાકુૅક ટિપ્પમ્મી

ખિન્દગીક્ મોર્"વિદેહમે ર્-પ્રકાસિત્ મેર્ શ્રા સંકિર્ત્ મેર્ વિદેહસદેહ
૧૩ પ્રિ.૪૧૨-૪૨૦)મે,ખે ૩૫૦વ્ય્ શ્રિ વિદેહ પેટાર્મે દે ઠિવ્પ .

શ્રાવ્ પહિને દે દકાંકીક્ પુનર્પાડ્ કી-

मृन्नी कामत्

एकांकी- गिन्दीक भोर्

प्रथम्-द्विश्य

गम् गतन्- वावू सुतर् छिए?

मिक्पुन्- कि कहै छहक् वउआ?गउठे छिए,वाण्ड,वहुत् पनेसान् ठागि
१हर् छहक्

गम् गतन्- वावू हम् वाह कभाइ ठेर् गाइ के सोयि १हर् छी। तोह की
पिया छऽ।

मिक्पुन्- नै वउआ,हम् अतेक् दिन् तक् तो। नै कतौ ग। देठियऽ। आवो नै
ग। देवऽ। तो। सिवा हभा के छै तोह भाइ तो। हभा कोनामे दऽ कऽ
दुनिया छोड़ि देठक्। तहियासं हम सम् कुछ तू छहक्। हम् तो।सं एक्
पठ् प्याति दू नै १हि सकै छी।

गम् गतन्- वावू आव् हम् १८ वसर्क गऽ गेठिए। हम् अपन् प्यार् १।प्यै
सक्षम् छी। हभा वाह्।क् दुनियां द्यै कऽ एगो मौका दऽ दिअ,वस् एक् वे
ग। दिअ,श्वे अहीं संगे १हव्।

मिक्पुन्- नै,अक्की वैसाप्ये तोह पियाह कतै कऽ अछि। पियाह कति ठऽ,
श्वे तो। गतऽ गाय कऽ मन् हेतऽ ग।हक्।

गम् गतन्- वावू आव् भाइगो ग।उ। किछु दिनक् तं वात् छै श्वे अहां गेग।
कहव् हम् तहिना क।व्।

मिक्पुन्- डीक् छै,अहांक् हडक् आगू हभा हुकइये पड़तौ। कक्रा संगे आ
कतऽ गेहक्?

गम् गतन्- वावू काठिह शुठयग। हिमायर् ग। १हर् छै हम् ओक्रे संगे
हिमायर् ग।एव्।

मिक्पुन्- डीक् छइ,काइठे गेहक् तव् तं पाइ कौतीक् ओगियान् कऽ
पड़तौ। कपुन्का गाड़ीसं गेहक्।

१।म् १।तन्- १।तिक् ११ वणे निर्मली सं गाड़ी पकड़वै आव् हम् णाइ छी,
अपन् कड़ा-ठत्ता साश्च कनै ठऽ।

। पटाक्षेप्।

दोस द्विश्य

मिक्पन्- वउआ हइए.श्लूयन् एऽ।

१।म् १।तन्- आवैय् छी वावा कड़ा पिन्है छी।

मिक्पन्- वउआ श्लूयन्। तूं तं श्रोतै १है छहक् तो। तं श्रोतौका सम् किछु
कऽ पता हेत्ऽ।

श्लूयन्- हउ कक्का, तूं यिता नै कऽ। १।म् १।तन् हअ्रे संगे १ह्त्तै। श्रोत्ऽ श्रोका
कोनो यीणक् तक्लीश्च नै हेतै।

मिक्पन्- तूं तं दवाइच्चा कम्पनीमे काण् कनै छहक् नऽ। कथीक् काण्
कनै छहक्?

श्लूयन्- हं कक्का। दवाइयेच्चा कम्पनीमे छिए। श्रोइमे तं वहुत् तह्क् काण्
होइ छै। णे काण् भेट् सएह कनि ठेठौ।

मिक्पन्- अय्छ्। यऽ, डीक् छै।

१।म् १।तन्- यऽ श्लूयन्।

मिक्पन्- वउआ सम् किछु डीकसं ठऽ ठेह्क् नऽ? आ सम् िदन् हआ
श्लोन् कनैत् १हिआ वाह णाए छहक्, गाड़ी-घोड़ा टेप् कऽ यठइहक्।

१।म् १।तन्- डीक् छै वावू अहां यिता विठ्कुठ् नै क१। अपन् प्याह् १प्यवा
समय-समय प्याना प्याइत् १हव् आ वेसी काण् नै क१वा हम् णठ्ठी घुइम्-
श्चि कऽ आवि १ह् छी।

सव्हक् प्रस्थान्।

। पटाक्षेप्।

तेस द्विश्य

हिमायठ् पहुंय् कऽ)

11મ્ 11ન- સૂર્યન્, શ્રાઢ ગામસં ઇઠા ઇસ દિન્ મસ ગેઠૈ૫ તૂં તં કામ્ પ
યથિ ળાઢ ઇસ શ્રા હમ્રા શ્રસ્ય પહાડ્ ળકાં સમ્ય ઠગૈ ધ્સા હમ્રો કત૩ કાળ
ઠગા દૈ ળસા

સૂર્યન્- શ્રધ્ધ્ ડીક્ છેા કાઠિહૈ હમ્ અપન્ માઠિકસં તો11 ઠસ વાત્
ક1વ૩

દોસ દિન્

સૂર્યન્- 11મ્ 11ન, કાઠિહૈસં તૂંહો યથિધ્દન્ હમ્રા સંગો ટ હળા માસિક
તનપ્પશ્રા પ હમ્ તો11 ઠસ વાત્ કેઠિયૌહં, મંળૂ ઇ૩ ળસા મન્ ઠગા કસ કાળ
કર્વહી તં શ્રો તનપ્પશ્રા વઢેત૩

11મ્ 11ન- ઈં તં હમ્રા ઠસ વહુત્ પુસીક્ વાત્ શ્રિહિ શ્રપ્ને હમ્ વાવૂકેં ઈં
સુમ્ સમાયા દૈ છી

પટાક્ષેપા

યાગિમ્ દિશ્ય

કમ્પનીક્ કૈનટિએ વૈઢ 11મ્ 11ન શ્રા સૂર્યન્ પાના પાઢત્ ગપ્ કૈત્
શ્રિહિ

11મ્ 11ન- સૂર્યન્ શ્રત્સ કોન્ કાળ હોઢ છેા હમ્રા સં શ્રાઢ કોનો કાળ નૈ
કનેનકૈ૫ ડાવટર્વઠા કોટ્ પહિર્ને ઇગો શ્રાદ્મી ઇઠૈ શ્રા હમ્રા ઇગો ગોઠી
પ્પિયા કસ યથિ ગેઠૈ કુછો સમ્દમે નૈ શ્રાવૈ છે, ૩ હમ્રા કથીક્ દ્વાઢ દેઠકૈ૫
શ્રોત્સ યાગિ-પાંય્ ગસ શ્રો છેઠૈ, સમ્કેં વ્વૈહ દ્વાઢ દેઠકૈ૫

સૂર્યન્- શ્રત્સ શ્રઠગ્-શ્રઠગ્ વિમાતીક્ દ્વાઢ વનૈ છે, શ્રોક્રે ળાંય્ પાતિ
કમ્પની કિછુ ઠોક્કેં નૌક્રી પ 1પ્પૈ છે, ળઢમે સં ઇગો તૂંહો છી

11મ્ 11ન- શ્રોઢ દ્વાઢસં કોનો હાનિ તં નૈ હોઢ છે?

સૂર્યન્- નૈ! શ્રગ હેવે કર્તૈ તં શ્રત્સ ડાવટ1ક્ શ્રા દ્વાઢય્ કોનો કમી છે?
ળે પ્પર્યા શ્રોક ઢઠાળમે ઠગૈ સમ્ કમ્પની દૈતૌ હમ્હૂં તં કતેક્ સાઠ્ તક્
વ્વૈહ કાળ કેઠિૈ, કહાં કિછુ મેઠૈ

૯૬ શ્રાદ્ધી- શ્વેત્યન્, ૧૧મ્ ૧ત્નકેં ૫ડા૩, ડાકટ સાહેવ્ વળેને છે।

શ્વેત્યન્- ખી। ૧૧મ્ ૧ત્નસં)ખો દેખ્હીંં કી કહે છ૩।

૧૧મ્ ૧તન્ ડાકટ ૧૬૬ યેષ્વર્મે ખાડત્ શ્રિહિ।

૧૧મ્ ૧તન્- સાહેવ્ શ્રહં વળેઠો।

ડાકટ- ર્ દલાડ્ પ્યા ઠિશ્ર શ્રા ૯૧૬ પડિ ૧હ, કિછુ ર્નજોક્સન્ ઠગેવાક્ શ્રિહિ।

દલાડ્ પ્યા ક૬ ૧૧મ્ ૧તન્ સુર ઠર ઠસ મેખ્ ૫ ઠેટ્ ખાડ૯।

૨ ધંટા વાદ્

ડાકટ- ૧૧મ્ ૧તન્ શ્રો ૧૧મ્ ૧તન્ ૩હ।

ડાકટ ૧૧મ્ ૧ત્નકેં હિઠાવૈત્ શ્રિહિ શ્રા શ્વે નવ્ખા દેખ્સ ઠાગૈત્ શ્રિહિ।

ડાકટ- ર્ કી, ર્ તં મનિ ગેભા કિયો શ્રિહિ, ડાકટ પ્પાનાકેં વખા૩।

ડાકટ પ્પાના- કી મેભ?

ડાકટ- સ, ૯ક્રા દેખ્, કી મ૬ ગેઠૈ, નવ્ખા નૈ યઠૈ છે।

ડાકટ પ્પાના- શ્રોહ નો! ર્ મનિ ગેભા કોન્ દલાડ્ દેઠો ૯ક્રા?

ડાકટ-સ ર્ તીનૃ।

ડાકટ પ્પાના- કી શ્રહં પાગભ્ છી! ૯૬ સાથ્ ૯તેક્ દલાડ્, સેહો પહિઠે વેર્મા પહિને શ્રહં ૯ક્રા નીદક્ ગોઠી પ્પ૯ઠો, તક વાદ્ ૯તેક્ પાપ્રક્ દ્-દ્ ર્નજોક્સન્ દસ દેઠો?

ડાકટ-સ શ્રાવ્ કી હ૯ત્?

ડાકટ પ્પાના- હશ્રા સમ્ ૯ેડામ્ તં ર્ ગોખક્ વાત્ શ્રિહિ ૯ક પનિલા૧૧૮ાકે મ્શ્રાવ્ખા દસ ક૬ યુપ્ ક૧૧ દિયો, શ્રા હં ખપ્પન્ સમ્ યથિ ખા ૯ તપ્પન્ વાડી વાહ નિકાઠવ્ તા તક્ ૯ક મ્વાક્ પ્પવ ૯ે યહ૧દિલા૧ીસં વાહ નૈ ૯વાક્ યાહી, વુદ્દિ ગેઠો।

૧૧તિક્ દ વળે

શ્વેત્યન્- સ, ૧૧મ્ ૧તન્ ક૧૬ શ્રિહિ, શ્રોક છુટ્ટી નૈ મેભ?

ડાકટ- શ્રાડ્ ૯મ્ સાગી શ્વેત્યન્, ૧૧મ્ ૧તન્ શ્રાવ્ ૯ે દુનિયાંમે નૈ ૧હભા હશ્રા

एक श्रुसोस् अछि। ओक पतिवातवाके कम्पनी एक् ठाम् तृपैया
भुआऽणाक् तौर्प देत्। हम् ओक्रा नै वया पेऔ।

सूर्यन् भने-भन् सोयैत् अछि

-आव् हम् की जवाप् देव् कक्काकें केना कहव् कि ओक जिअइ कऽ सहा।।
छिन् जेए केना जियिन् ओ, हे भज्जान्, एना केना मऽ जेए।

पटाक्षेप्!

श्रंतिम्-दिश्य

सूर्यन्- हेओ. कक्का, तूं जेना छहक् तहिना अप्ने गाड़ी पकिड़ि एए। १।म्
१।तन् पहुत् जौ वीमा छऽ।

मिक्पन्- वउआ, एक् वे हआ १।म् १।तन् सं वात् क।। एए की मेठैए हम्
वावूकें हम् तं देप्पइयो नै छिए हिमायए तं केना एवऽ।

सूर्यन्- कक्का, हम् छोटका माइ तो।। ठऽ कऽ एत्।। ओ अप्ने तो।। घ
आवि १हए छऽ, तूं वस् जएदी आवि ज।।

मिक्पन्- हम् अवै छिअ वउआ, तूं हआ वउआक् प्पाए १प्पिहक्।

सूर्यन्- डीक् छै, आव् ओन् १प्पै छिआ

कहैत्-कहैत् सूर्यन् कान्ठ ठगैत् अछि

दोस दिन् हिमायए पहुय् कऽ

मिक्पन्-वउआवउआ १।म् १।तन् कत्ऽ छहक्?

सूर्यन्- कक्का पहिठे अहां किछो प्पा ठिआ १।म् १।तन् डीक् यऽ।

मिक्पन्- पहिठे हम् अणा वेटाकें देप्प तव् किछो भुंभे ठेव्।

सूर्यन् मिक्पन्क गठा पकिड़ि कान्ठ ठगैए आ सम् किछु वता दऽए।

मिक्पन्- सूर्यन्, हआ वेटाक् जीऽनक् सौदा तूं ट हणा मे केहक्। तूं
सम् किछु जानै छेहक्, तइयो ओइ भौतक् भुंभे हआ वेटाकें धकेह

देहक्। तूं हम् सम् किछु ठऽ ठेहक्, हआ गिप्प।।म् वना देहक्। हम्
वेटाक् भौतय हआ १ ठाम्पक् भीप् तोह कम्पनी देत्ऽ, उ ओक्रे भुं प शेक्

दिह्का हथा नै याही कोनो भीप्पु आइ हभ वेटा भ१७, काहिह कक्रो
 श्रो१०१ वेटा भ११। आपि ई भौतक् प्पेक् किए प्पे७७ जाइए७े दवाइक्
 पनीक्षम् जागवक् उप कर्वाक् याही श्रोक्रा मोठा-माठा गीव् भगुप्पक्
 उप कौत् अछि कि शक्रा तोकै ठेक् कोनो कानून् नै अछि?
 एक् धा गृह्णक् संगे पटाक्षेप्

एकांकीक् विवेचना

पहिने वता दी जे आव् दवाइक् प्रयोग् ठेक् वजार्ने एवासं पहिने श्रोक् प्रभाप्
 आ दुष्प१भाप् के जांय् ठेक् भगुक्प्के व्रेक्ट वनेवाप मा११ सर्का प्रतिवन्ध्
 ठगा देने अछि, भुन्नी कामत् सन्-सन् वहुत् १ास् ठेक् ऐ ठेक् यन्ध्वाएक्
 पात्र छथि जेना हभ उपन्यास् सहस्रशीर्षाक्"नायक् मोहन् गवैय्या सन्-
 सन् वहुत् ठेक् सूय्याक् अधिक दियेठन्हि, भूदा किछु ठेक् अस्गते तक
 क्रेडिट् ठेवाक् ठेक् अपस्यांत् छथि, किछु तेह्ने सन्।

ई एकांकी एक् श्रंक् आ पांय् द्विश्यक् अछि एकांकीक् नायक् १ाम् १तन्
 १८ वर्षक् होइते देनी हिमायत् विदा होइ छथि हिमायत् प्रदेस् आ
 उत्त१ाप्पम७मे वहुत् १ास् दवाइ के कम्पनी छै, जे मा११ स१ा१ाक् टैक्समे
 छूट् के ठाम् ठेवा ठेक् एत्स प्पुण्ठ अछि १ाम् १तन् विद्याह कर्वा ठेक् तैया
 नै होइत् अछि आ आइ हजा टाकामे जे नोक्रा श्रोक्रा भेटै छै से अछि
 दवाइक् प्रयोग् ठेक् वजार्ने एवासं पहिने श्रोक् प्रभाप् आ दुष्प१भाप् के
 जांय् ठेक् व्रेक्ट वनवा श्रोक्रा संका छै भूदा स्त्रुयन् कहै छै जे श्रोहो पहिने
 यएह कौत् छठ् श्रोक् श्रित्यु होइ छै, डाक्ट प्पु१ानाक् सम्पाद् सिद्ध्य् कौत्
 अछि जे एहेन् वहुत् १ास् श्रित्यु पहिन्हियो भेटै छै, एक् ठाम् टका
 श्रगुक्म्पामे दस माभिठा पतम् कस देक् जायत् मिक्प्प्कें ठाम् टका नै
 याही, श्रो कहै छथि- जे दवाइक् पनीक्षम् जागवक् उप कर्वाक् याही
 श्रोक्रा मोठा-माठा गीव् भगुप्पक् उप कौत् अछि कि शक्रा तोकै ठेक्
 कोनो कानून् नै अछि?

तं भिक्कुप्पेः हं उत अस्मि णे मातृ सर्का कान् वना देवक् अस्मि
 अहांकं ठाप्पुटका केँ डोक मातृ सत्कार्कं भणू केवक्, आव् वेवट णान्
 वनत् भणुक्पु नै, आ सेहो सुवक्काक् संग्, ईहो मांग् पूम् मेह् हं अपन्
 गोत्रीक् कार्यपाठने सेहो एवट। एहेन् केस् पक्कने १ही णइमे नामी
 हास्पीटर् सग् सेहो संठण १ह्थि। भूदा भिक्कुप्पेः हं ई किए कहि
 १हर् छी। ओ तं भुन्नी कामत् एकांकीक् एवट। पात्र छथि, काठपनिक
 पात्रा हूइ, भिक्कुप्पु तं नाम् छथि, हं वहुत् १ास् भिक्कुप्पेः देप्पे छी आ
 वहुत् १ास् १ाम् १त्तकेँ सेहो, भूदा भूठयाताक् नाटका नहिये विसांद् "प्पेने
 छथि नहिये १ाम् १तन् देप्पे छथि तं भठंगिया णी वृद्धा है कि नहीमे अपन्
 प्रतिमाक् इतिशी कऽ ठेठन्हि, णं हं छुत्हा घैठक् आठोयनाप ओ ध्यान्
 दइत्थि तं एतेक् प्रतिमा तं हुन्कामे छठन्हि णे अइ दस् साठमे हुन्को
 भिक्कुप्पु भेटि णइतन्हि। भठंगिया णी केँ व्ज्ज् आ णातिवादी आक्षेपक्
 अन्त दस् साठ वाहो वृद्ध मे नै आयर् छन्हि आ हं समाठोय्नाक् वाह
 भठंगिया णीक् पतिवा आ णातिवादी णंभयक् ठेक् णे कामऽ केने १ह्थि
 से तं विदेहमे अग्निठेप्पि अस्मि।

एकांकीक् विवेचना- समाजशास्त्रीय पक्ष

तं भिक्कुप्पु कोना योती पभ्पताक् छथि- ओ अउं मऽ सकै छथि आ
 पिछ्छो। भठंगिया णी णकां भुन्नी कामत्केँ ओक्का १ाद् वा पिछ्छो।
 कहुवाक् प्पताक् अणुग्प नै भेठन्हि। किए? किएक् तं हुन्कामे प्रतिमा
 छन्हि, ओ कठा-एकांकीकेँ ठेक् देप्पिते नै अस्मि, पढिते नै अस्मि- वाणि कऽ
 अपन् कमीकेँ नुक्वै नै छथि, हुन्का वृद्ध छन्हि णे कठा-एकांकी सेहो
 ठेकप्रिय हएत् णं ओइमे कथानक् हेतौ से ओ एहेन् कथानक् अनठन्हि।
 आव् आउ ऐ एकांकीक् भाषाक् समाजशास्त्रीय विश्लेषण आ तूना
 क० अइ एकांकीक् भाषा आ भठंगिया णीक् छोटका ठेकक् ठेक् गढ़्
 गेह् क्रिचिन्-भाषापा भुन्नी कामत् कोनो धुआ-योती यातीक् प्रवेस् अपन्
 एकांकीमे नै हुअय् दैत् छथि, हुन्का वृद्ध छन्हि णे ई ट्रेजेडी छिए, णं धुआ-

योतीक् आगन् हेतै आ भाषाक् एकठाह १५ आ एकांकीक् सत्यानास् दुनू संजे हएत्। से ओ सतर्क् छथि। भूदा भठगियाणी तं निशांमे छथि, दुनियां आगू वढ़ि जेठै भूदा ओ आ हुन्क जातिवादी १७अंयक् निर्देशक् गघिमे दु-१७। गह भाषा आचर्यक्, आ से नाटक् आचर्यक्ताके व्यान्मे १५एत् जेना वाउठा आदि भाषाक् ठेप्पक् कनै छथि। नै व्रान् हंसी उडूवैठे आ आचर्यप् ठावैठे, नै तं जातिवादी दर्शक् थोपड़ी पाड़त् केना? भठगिया जी आ जातिवादी गंगअंय् अप्पनो सभाठोय्नाके १५नात्मक् १५मे ठिअय्, भून्नी काभ्ताक् ऐ १५नाके वे-वे पढ़य् आ ऐ मे देठ् भाषायाी सभाणसास् १५क् स्वरूप्कें यिन्हय् आ ओक अनुक्रम् क१य्, तदनुसा अप्पनामे सुया क१य् तं विदेह ओक स्त्रागत् क१त्।

एकांकीक् भाषायाी विश्लेषम्

भिक्षप्न् वणै छथि- नै, अक्की वैसाप्पे तोह विद्याह कनै कऽ अछि। विद्याह कनि ठऽ, से तो १। गत्ऽ गाय् कऽ भन् हेत्ऽ जाइका।"

अक्की वैसाप्पे- ऐ प्रयोगे अहांके कनियो सभस्या मेठ्; नै मेठ्, भूदा जं ई जातिवादी गंगअंय् टट्का संग्रह्कें देप्पी आयुनिक् मैथिली नाट्य सञ्चयन्- सएकठन्-सम्पादन १मानन्द् ह। १मम्पे ऐ ठिक् ५ ४६५ गा१, मे उपठव्य् अछि) तं एएह प्रयोग् एना हएत्-

युआ योतीवातीक् प्रवेस्- की हौ भूक्प्न्, वेटा हिमायठ् कमाइठे जाइ छह, गौ १। भर्तन्, ओहिये कोनो मेमसं विद्या नै कऽ छिहँ।"

भिक्षप्न्- नै, अक्की वैसाप्पे १। भर्तन् के विद्याह कनै कऽ अछि।"

आव् भिक्षप्न् एएह गप् जे भून्नी काभ्ताक् कठमसं प्रवाहयुक्त् १है, से छोटा ठोकक् ठेठ् प्रयुक्त् अहांके ठागत्, आ सेहो नाटका द्वा१। सायास्, नाटका देप्पा हेता, आ मैथिलीक् अप्पान् हएत्। भून्नी काभत् सन् ठेप्पक् से नै हेम्ऽ देतीह। भूदा जातिवादी गंगअंय् भिहैवासं पहिने अपन् सभस्त् दुष्टताक् संग् साहित्य अकादेमीक् ठाप्पक् ठाप् टकाक् असाइनमेन्टक् सहयोगसं आयुनिक् मैथिली नाट्य सञ्चयन्"क १५मे आयठ् अछि, अइ

ઠદ્દપ માતૈય તુપ્પાક્ પોથીમે યાઠિસો પાડક્ સામિત્રી નૈ છે, શ્રા નવ્ યુવાકેં
 ેં શ્રા કટ્ટ વનાશ્રોત્, હુન્કા પતો નૈ યઠતન્હિ જે એ ઠેર્ માષાક્ કોન્
 સમાળસાસ્તૃક્ ેત્ડ પ્રયોગ્ કૅર્ જેર્ શ્રિહિ મુદા ેવટા સંતોષ્ શ્રિહિ જે
 યન્દ્નાથ મિશ્ન શ્રમ' ઠિપ્પને ત્હિયે જે સાહિત્ય શ્રકાદેમી દ્વાતા પ્રકાશિત્
 મૈથિલી પોથી ગોદામેમે સડિ ળાડ્દા સે જેના વુદ્યુદ્ધ્ ગામક્ ઠોક્કેં ેક્કે
 ડામ્ ત્હવાક્ શ્રા સળળન્ ગામક્ ઠોક્કેં પસર્વાક્ વર્દાન્ દેને ત્હિયે સે
 હમ્હૂં ે ળાતિવાદી નાટ્ય સચ્ચન્કેં ગોદામે મે ત્હવાક્ શ્રા કત્હુ નૈ
 પસર્વાક્ કામ્ના કૈત્ છી

ેકાંકીક્ કમ્ળો પક્ષ્

જેના ઉપન્યાસક્ ખાટ્ હોડ્ છે ત્હિના નાટ્કોક્ ખાટ્ હોડ્ છે ેકાંકી
 તં વીહિન કથે મેર્, વિવિધ્ માતૈય્ હવા-મહર્'કાર્યક્રમક્ દુર્કી સન્ સે
 શ્રાસા કૈત્ છી જે મુન્ની કામ્ત્ વા સમાનાન્ત યાતાક્ શ્રન્ય ત્થનાકા
 કમ્સં કમ્ યાતિ શ્રુક્ક નાટ્ક ે વા ેહને શ્રાન્ વિષય પ ઠિપ્પતા મુન્ની
 કામ્ત્ ઠગ્ ેતેક્ સન્ગ વિષય વસ્તુ છન્હિ, માષાક્ સમાળસાસ્તૃ
 સ્વતુપક્ ેઆન્ છન્હિ તં હુન્કાસ્ તં ેં સમ્મવ્ શ્રિયે

શ્રવન્ મંતવ્ય્ ૈપ પડાડા

निर्भरता कर्म्म १८६०-)शिक्षा -

एम् ए,नैह - प्पाण्डुएगुगा,सासु - गोढ़ियाती वरुहा)वर्तमान निवास -
- १०थीहाप्यमड्, हाप्यड् सर्का महिठा एवं वाठ विकास सामाजिक
सुवक्सा विभाग् में वाठ विकास पनियोजना पदाधिकारी पद् संस
सेवानिवृत्ति उपान्त स्वतंत्र ठेपण्

श्रजिने सिप्पा भाग - ६)

भूठ हिन्दी- स्वर्गीय जितेन्द् कुमा कर्म्म/मैथिली श्रवणाद्- निर्भरता कर्म्म

विभुवन के दिग्-दिगंत् में पसै गेठ् छठ् जे १११११ पूर्वा अस्वमेय यणक्
विगाट् आयोजना कऽहठ् छथि ।सम् निषि-भुनि आभंविट् कएठ् गेठाह ।
सम् देवता के आभंविट् कएठ् गेठ्नि ।देवर्षि नाह यण दिवस् के पूर्वहि
१११११ भवन में आवि गेठाह ।हुनक् आगन् के सुम् सभाया उतात् मेठा प
पूर्वा प्रसन्नता सऽपुठिके मऽउडठ् ।श्रो विधिपूर्वक् हुनक् सेवा-सत्का
कएठक् । तदुप्रांत् देवर्षि नार्दक् धी-गंभी वामी प्रस्फुटित् मेठ्
- निमित्तयणक् हेतु शेष् अस्व के आवश्यकता होयतह ।सर्वप्रथम् तोंएक
व्यवस्था कऽह

उत्साहित् होइत् पूर्वा वाणठ् -

देवर्षि हम् अस्वसाठा में वहुतो शेष् अस्व वंयायठ् प१ठ् अछि ।क्रिप्या
अपह्नि श्रोहि में संसर्पायित् अस्वक् ययन् कऽठेठ् णाय्

देवर्षि ना१६ स्वयं अस्व साठा के देवर्षि । वास्तव में ओतह अनेको
अद्वैत अस्व छै । ओहन् अस्व एतेक् संप्रदा में अन्यत्र भेटनाई असम्भवा
नहि तपन् कडिन् अवश्य छै । पांय् यज्ञ के निमित्त स्याम् कर्म अस्व
के आवश्यकता छै । जित्नी में मात्र पांय् १ हैक् । ओहि में संऽएक् अस्व के
ययन् कय देवर्षि अठ् कऽेतिथि । यज्ञक् अस्व के १ वषाक् मा स्वयं पूर्वा
उडौक् ।

नियत् दिवस् कऽसम् आभंविन् व्यक्तिनिषिद्धात्तथा नित्तिन् आवि
गेठाह । सव्हक् ओ पृक् नीक् संऽ सेवा सत्का कऽेक् ।
पा११ सदेवर्ष्यवर्णावर्कयन्निहस्पतिश्रगस्त्यवर्णावर्कयन्निहस्पति
ओमस्सुक्रायार्थ, जैमिनीश्रिगुश्रुतिवर्णनावाधिपुत्रसत्य,
पुत्रभगीयिणभग्निकस्यपुत्रा१६वाण्, अविभुनि वसिष्ठविस्वाभिर आदि
नित्तिन् उपस्थित् भेठाह । पूर्वा सव्हक् पूण् कऽेक् । तदन्त व्रह्मा
णीक् आवा संऽवहुतो ब्राह्मन् भीति सोना के ह संऽयज्ञक् भूमि
जोतथिएवं पिडा१क् तीर्थक् निकट विधिपूर्वक् १११ के यज्ञक् दीक्षा
है जे ।

या योणन् धनि विषाह भूमि के जोतवायह जेतप्यन् १११ पूर्वा ओतऽ
यज्ञक् वास्ते भंडप् वनवाओह । योनि एवं भेष्ठा संयुक् मय्य कुमडक्
निर्भाह कय ओहि में विधि पूर्वक् अग्नि देवक् स्थापना भै । तत्पश्चात्
सस्त१-वागी कतेको शूर्प सव्हक् संग् १११ पूर्वा अस्व साठा में ११
स्वर्ण-सांकर संवंधायह स्याम् कर्म अस्व के वंधन् भुक् कए । ओ
अस्व भंथ गति संयथैत् यज्ञसाठाक् दिसा में वढ्य ठागह । ओहि अस्व
के भूप् ठाह नाउगति पीय आ कान् स्याम् वर्णक् छै । भुक्ता श्वेत्
अनेकानेक् भाठा संऽसुसोमिन् ओ दिव्य अस्व अत्यन्त मनोह वृद्धा जाइत्
छै । ओ स्वैत् छत्र संयुक् एवं याम संऽअक्रित् छै ।

यज्ञसाठा में भूमि गम् सग् भीति अस्वक् स्थापना कऽेनि । ओक्रा प
केसयंदन्श्वेत् भाठा एवं यावत् यदाओह जे । धूप निवेदित् कए । सुधा
कुंडिका आदि अन्यान्य प्याद्य पदार्थक् नैवेद्य ठगायह ।

अश्व के विधि पूर्वक पूजा कर्त्ता उपान्त आर्त्ता उतातु गेह । तत्पश्चात्
 ११११ पुर्वी के दान कर्त्ता हेतु प्रेति कए गेह । प्रयु दान पावि सन् गन्
 प्रसन्न भेदाह । अश्व के ठाट ५ ११११ के द्वाता स्वार्म्-पत्र वान्ह गेह ।
 श्रोहि पत्र में ११११ पुर्वीक प्रसस्ति श्रुति एह संजिहि अश्वभेय यज्ञक
 उद्देश्य सेहो श्रुति एह ।

आव देह मन्त्रक उद्याम निषि गम् प्राग्भक्त कर्त्तनि एवं अग्नि में आहुति
 देहः उदाह । पुर्वी के मन्त्रपाह पूर्वक स्नान कर्त्ताय गेह । श्रोको मन्त्र
 संश्रुति सिधित कए गेह । ११११ के भा ५ मन्त्रोद्या के मध्य तिठक
 उदाय गेह तत्पश्चात् अनेक प्रकाक अस्त-सस्त प्रदान कए गेह ।
 यज्ञाश्वक १५ के ठेह निषि-भुनि मंगल पाह कर्त्तनि ।

अनेको प्रकाक द्वाद्य मन्त्रक द्वानि एवं देह-मन्त्रक घोष के संग यात्रा
 कर्त्ता ११११ पुर्वी अपन् ११११ के पा कर्त्तक । श्रोका साथ में अनेकों
 वी द्योद्य एह । श्रो विस्व के सगस्त ११११ संसम्भानित भेह । यदिके श्रो
 श्रोहि श्यामकर्म अश्व के पकड़क साहस् द्योभक्त श्रोका सीधा यम्पु
 पदाय गेह ।

अनेक दान ११११ श्रोक विगोय कर्त्तक श्वत्सुप श्रोका सन् संसम्भानान्
 युद्य भेह । दिग्विजय कर्त्ता का कर्त्तको ११११ पुर्वी संसम्भान् मय अपन्
 पुत्री के वाम कर्त्ता प्रस्ता श्रोका देहि म्हा पुर्वी श्रो सन् श्राग्म
 के अस्वीकृति केठक । श्रो एम्पन् विवाह-वधन् में पङ्कजहि याहैत् एह ।

अनेक ११११ कुभाती ११११ पुषोयित सौन्दर्य एवं वीर्ता संसम्भानित भेहीह ।
 ११११ अस्वीकृति सुनि श्रो विह प्वाठा में द्य मय श्रित्यु के वाम
 कर्त्ता हपान् पुर्वी केको दिसि दिशि उदाक देहो नहि केठक ।

अनेक वाया विधन के हेतु पुर्वी अश्वभेय यज्ञ समाप् केठक । अश्वभेय
 यज्ञ संज्ञा के प्याति दिग्-दिग्त् में पस्ति गेह ।

पुर्वी के आव णेना नसा सन् मज्जेह १हैक दिग्विजय के । गम्पि के श्रो
 ११११ श्रोक वाम कर्त्ता प्रयास् केठक तन्महि मात्र श्रोकाहि संसम्भान

युद्धं नहि कए अस्त्रमेव यत्नं प्राप्नुमः कष्टैश्च छद्मं । आ ॥
अधीना स्त्रीका कति छद्मं न ॥ आ ॥ शोकं शक्तिं दैव्यं पुनः शोकः
समक्षं डाढ़ होई के हिम्मत नहि कइपावै । एक प्रका संस्त्रमेव यत्नं
॥ आ ॥ पूर्वाक् वास्ते घोइका भाठीक् प्ये मज्जे छद्म । सद्यं अस्त्रमेव
यत्नं आयोगं कला ॥ आ ॥ पूर्वा अयं शक्ति के प्रदर्शनं कर्तुं है छद्म ।

अनुवर्तते)

अपन् भगवत् ॥ प ५३३

बडा. विपिन कुमा ह- महाविष्णु मास् प्रसीत् कर्ममात्रं मैथिली
अनुवाद् प्रस्तावना क आगू)
महाविष्णु मास् प्रसीत् कर्ममात्रं मैथिली अनुवाद्
प्रस्तावना क आगू)

डा. विपिन कुमा ह
संस्थापक आ संपादक- माह्वी संस्कृति ई-शोधपत्रिका)

एहि सं पूर्व महाक्लि मास् के ठिय्ठ कर्म्मभा1म् जे कर्म्मक् मनोप्यथा प
ठिय्ठ जेठ प्रायीन्तम् एकांकी अछि, संस्कृति म् ठिय्ठ एहि ग्रन्थक्
प्रस्तावना यनि मैथिली 1पान्त पढ़ने 1ही अहां सव् आई ओहि सं आगू
ततः प्रविष्टि मटः।)

तदनन्त सैनिक प्रवेश कौत् अछि।

मटः- मो मोः! निवेद्यतां निवेद्यतां महाभाषायाज्जेश्वराय युध्यका
उपस्थित इति।

सैनिक-हे निवेद्यन् कनियौन्ह, निवेद्यन् कनियौन्ह महाभाषा श्रंजेश्व सं जे
युध्यक् समय आवि जेठ।

कनिताग1थस्थैः पार्थकेतोः पुस्तात्

भूदितनिपतिसिंहैः सिंहनाद् कृतोद्यः।

त्पणितमनिनिनादैर्दुस्सहाठोक्प्री

सम1मयिगतार्थः प्रस्थितो नाकेतु ॥ ३॥

अर्जुनक् प्यणा क आगू हाथी, घोडा एवं 1थ् प सावारी कय प्रसन्न यित्
ई 11णा सग् सिंहनाद् कय 1हठ् छथि। सत्समक् सिंहनाद् स दुःसह एकटा
योद्य् आ हाथी क प्यणा वठा ई दुर्यायन् सग् गप्प वृष्टि के शीघ्र युध्य
हेतु प्रस्थान् कय 1हठ् छथि।

पणिक्रय प्रिठोक्प)अये अयमज्जगताः समपनिष्पद्यपनिद्रितः सद्यभाषेन्
सहस्त्रमल्लगान्निष्कृ1भयेत् एतामिवर्ततो।

यातू दिस् धुमिके । अगे ई त श्रंजान् कर्म्म युध्योयित् वस्तु1प्ति
सद्यभाषक् संग् अपन् महठ् सं एम्हते आवि 1हठ् छथि।

मोः! कि गु प्यठ युध्योत्सवप्रभुप्यस्य द्विष्टपनाक्रमस्याभूतपूर्वा
ह्निद्यपितापः। एष् हि

सुनठ् जाउ!णिन्क पनाक्रम् देखे छी एहेन् युध्य के उत्सव माननिहा के

एहेन् हिन्दुताप् ई निश्चिन् १५ सं-

अत्युग्रदीप्तिप्रसिद्धः सश्रेष्ठग्राम्यः

सौर्ये य संप्रति सशोकभूपैति धीमान्

प्राप्ते निदाघस्मये धनतासिद्ध्यः

सूर्यः स्वभावप्रयुग्मानिप् माति कर्मः ॥ ५॥

अत्यन्तं प्रप्यं तेज् सं जाणवत्युग्रमान् युद्ध्यस्थर् मे तथा पताक्रमं मे सदैव

अग्रामी एवं वृद्ध्यमान् होइतो शोकाकुर् मय कर्म श्रोहिना ठागि १६०

छथि जेना ग्रीष्म गितुक् सूर्यक् प्रभाक् मेघ् सं आर्य्ादित् मेठाक् का१म्

मन्द् मय जाइत् अछि

यावदपसर्पाभि

तावत् आगू वढैत् छी

निष्कान्तः।)

सम् यति जाइत् अछि

ततः प्रविष्टि यथानिर्दिष्टः कर्मः सत्यस्या)

शोक वाद् जेना पहिने कहर् जेर्, शोहि अनुतूप् कर्म आ सत्य प्रवेस् कतैत्

छथि

कर्मः- भा तावन्मम् स१भार्जवषमृताः

संप्राप्ताः क्विपतिप्रयः सणीक्षेष्वा

कर्तव्यं १॥सिर्सि प्रियं कुत्मां

६१८८५० यद्वि स मवेद्यन्मज्जो मे ॥ ५॥

सत्य१ाण्! यत्रासावर्णस्तत्रैव् योद्ध्यतां मम् १थः ॥

कर्म- नीक् होयत् कि आय् जीवित् ई १ाणा महा१ाणा हम वाम् के १ास्ता

मे नहि आत्थि अतः युद्ध्यस्थर् मे अर्णन् के देप्ठा सं हय्रा कौर्वक् अमीष्ट

कार्य् पू१ा क१व् ।

सत्य१ाण्! यत्रासावर्णस्तत्रैव् योद्ध्यतां मम् १थः ॥

देवदत्- इन्द्रेण् ब्राह्मणप्यागी दत्

गान्दीपाडक् अन्त् भे सूत्रयात् प्रवेशा)

सूत्रया-

गाहि गजान् विष्णुक् नर्सिंश् अग्रतात् सती के देप्ति के न-नागी,
 १।११सुदेवताओक्नि श्रौ पाताओक् सेहो आश्चर्य भे पडि गेठाहा जे अपन्
 वप्रक् सभान् कडो गहक् अग्रगाज् संऽ दैत्यगाज् हिमयकश्यप् के छाती
 विदीर्म् कयथि एहेन् १।११ससी सेनाक् विनास् कयवठा गजान् स्तीय
 अहां सग् के कय्याम् कथु॥१॥

एहि तर्हं हम् अज्ने सग् के सूयित् कौत् छी जे धूमि के आ कान् ६ के
 सुनैक् अभिनय कौत्)अगे!सूच्या देवा भे व्यस्त हय्रा ई कोन् तर्हक् आवाज्
 सुनाई दहर् अछि। डीक्!देप्ति तऽ!

नेपथ्य भे)

महागाज् अज्गाज् कर्म सं निवेदन् कयर् जाय;निवेदन् कयर् जाय।

सूत्रया- डीक् अछि। वृद्धि गेहुं।

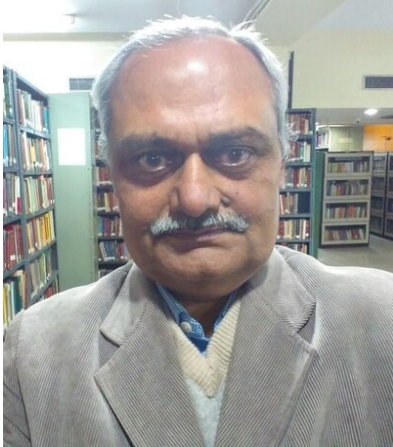
मयंक ठडाई सु० गय् गेठा प;व्याकुर् आ हाथ् जोडैत् पनियात्,दुर्गोय्नाक्
 आजा सं कर्म के सगाद् दय १हर् अछि॥२॥

સવ્ યતિ ળાહ્ત શ્રદ્ધા)

॥પ્રસ્તાવના પત્ર મેઠા॥

ऐ 1यनाप श्रपन् भंतप्य ॥प पडा31

રપ1વીન્દ1 ના1ાણમ્ મિશ્ન- માત્રિમૃત્તિ ઉપન્યાસ- ૧૧મ પ્ષેપ્

1વીન્દ1 ના1ાણમ્ મિશ્ન

માત્રિમૃત્તિ ઉપન્યાસ- ૧૧મ પ્ષેપ્

૧૧

एम्ह सोयग्रंथ् मेटि गएवाक् उत्सव् मनाश्रोर् णा 1हर् छर् तं श्रोम्ह
षड्यंत्रका1ीसम् सेहो वैसर् नहि छर्। त्रिकुट् मङ्गल् श्रन्त1क् वात्
छठैक् । एहिपा नहि तं श्रोहिपा। श्रोकगोस्मकें वृद्धे 1हैक् णे काठीकान्त
आव् नहि छोड्ताह, दमड् तं मेट् वे क1त् । तें श्रो सम् श्रंतिम् प्रयास् कए
ठेवे उयित् वृद्धका कहि नहि ण्योतिषीणीक् पाछ्के सम् सहयोगी छर् ?
किछु गोटे णयन्त् कें एकांत पावि गछानि ठेठक् । हुन्का या1क् काल्मे
एकांतमे ठए गेर्। हाथ्-पै वान्हि देठ्कनि आ तक् वाद् हुन्का हुनू श्रांपिमे

किछु ढाति देठकनि । जयन्त यियआइत् १ह्ठाह पंतु जे हेवाक् छर् से मेर् । हुन्क दुनू श्राप्पि वंद मए जेर् । हुन्का किछु नहि देप्पाइत् छहिने । ठडैत्सम् हुन्का श्रोहिना वान्हर्-छानर् छोड़ि कए मागि जेर् ।

आयार्थणीक् संजे काठीकान्तु शोधग्रंथ मेटि जएवाक् प्रसन्नतामे आश्रमे जयन्त सं गेट् कर्वाक् हेतु पहुंछाहा भूदा ई कीःश्रो तं कहु नहि छहिप्पिन् । यात्रुकात् विद्यार्थीसम् हुन्का ताकि आएर् । भूदा हुन्क कोनो पता नहि यठर् । आयार्थणी वहुत् यितिन् मए जेछिये ।

'भगैत् अछि श्वे किछु अनर्थ मेर् ।'

जयन्त छथि कतए?

श्रोएह तं नहि वुट्टा १हर् अछि । विद्यार्थी सम् यात्रुकात् छानि ठेहिने । कहु कोनो पता नहि यठि सकए आक्की कए जए?

हआ तं एहिमे श्रोकोस्मक् हाथ भगैत् अछि ।"

कहि नहि सकैत् छी । एना हेवाक् तं नहि याही ।"

ई कठियुग् थिक् । किछु मए सकैत् अछि ।"

श्रो दुनू जोटे जप्पु कैए १हर् छठाह कि टूटा विद्यार्थी दौड़र् अएठाह-की वात् छैक्ःएना अपसियात् किएक् छह-आयार्थणी पुछहिप्पिन् ।

जुठुम् मए जेर् ।"

पतिछा कए वाजह ने जे की भैक्?

जयन्तकें ठडैत्सम् हाथ-पै वान्हि कए यात्रुकात् कात्मे श्वेकि देठक् अछि ।"

'तृसम् की कनैत् छठहःहुन्का ठेने किएक् नहि अएठह?

हम्सम् प्रयास् केठिएक् । भूदा ठडैत् सम् हम्तास्मकें पाछ पड़ि जेर् ।

हम्सम् जान् वया कए मजहुं ।"

श्रोहि सभ्यमे काठीकान्तु स्वयं आश्रमेमे १ह्यि । त्रुंतु सदह-वर् श्रोहि विद्यार्थीस्मक् संजे यात्रुकात् दिस विदा भेठाहा यात्रुकात् पहुंयित्ति हुनकास्मक् नष्टि मृंठित् मेर् जयन्त प पड़ए जयन्त वेहोस् पड़ए छठाह ।

कहि नहि जीवितो छथि कि नहि-आयार्थणी वजहाह ।

किछुगोटे हुन्क छातीप हाथ् देठक् आ यिक्रि उटर्-अयन् वांयर् छथि ।
सांस् यठि 1हर् छनि ।'किछुगोटे हुन्का उगटओठक् । हुनू श्रांप्पि वंद् छर्
।

ठगैत् अछि हुन्क श्रांप्पिक् ज्योति यठि जेठिना-एकटा विद्ग्यार्थी वण्ठाह ।
हओ सएह पुढा 1हर् अछि ।-दोस विद्ग्यार्थी वण्ठाह ।
एहन् ज़ुठम् नहि देप्ठहुं । कहू ई कक की विगाड़ुथि जे एहन् दुष्टता
केठक् ।"

सभ्गोटे हुन्का उडा-पुडा कए वैदक् ओहिडाम् ठए जेठिया हुन्क अथक्
प्रयाससं जयन्तक् जान् तं वांयि जेर् । भूदा श्रांप्पि ओहिना छठिना
काठीकान्तकें वहुत् अक्षुसोय् होनि जे ओ जयन्तकें गाम् जएवासं किएक्
गोकठिप्पिन् । पहिन्हि यठि जेर् 1हित्थि तं साइत् एहि दुर्घटनास् वंयि
जाथि । वैद् वहुत् प्रयास् केठाह जे हुन्क श्रांप्पिक् ज्योति ठौटि जानि । भूदा
सश्चर् नहि मेठाह । जयन्त् काठीकान्तक् आजा ठए गाम् विदा मेठाह ।
हुन्का संगे आचार्यणी स्वयं 1हित्थि । संगहि काठीकान्तक् दिससं प्रयाप्
सु1क्षाक् व्यवस्था कएर् जेर् । हुन्का जएवाक् काठ् काठीकान्त् टै गाड़ी
गति कए वस्तुजात्सम् देवए याह्ठाह । भूदा जयन्त् अड़ि जेठाह-

'क्षमा कएर् जाए । हम कौठिक् पंप्राक् प्रति ई द्यो अन्याय् होएत् । "

अहांसन् विद्ग्वानक् 1क्षाक् दायित्व हआ ठोकिन्क् अछि । हम्सम् तं मात्र
अपन् यर्भक् निर्वाह कए 1हर् छी। अज्ठोके एका स्त्रीका कर्वाक् याही । श्वे
ई वस्तुजात् सम् तं पाइसाठा प 1हत् । ओहि ज्यु होएत् । एहिमे तं किछु
गठत् नहि अछि।"

क्षमा कएर् जाए । हम् अपन् वंश्मे कठक् नहि ठगाएव् । ओहि पाइसाठा
निर्वाह हम पुर्पा ठोकिन् अज्ठो केठिये । कहिओ कक्रो सं किछु सहायताक्
प्रयोजन् नहि मेर् । श्वे हओ ई कठक् किएक् ठगा 1हर् छी?

हिन्क वात् गानि ठेर् जाए ।-आचार्यणी वण्ठाह ।

काठीकान्तकें जेना-तेना गना कए आचार्यणी किछु विद्ग्यार्थिक् संगे

ପାଞ୍ଚାମାସ ସଂଗ୍ରହ ହେଉଛି ଗାମ୍ ବିଦ୍ୟା ଗୋଷ୍ଠୀ ।

ସମସ୍ତ ଶ୍ରଦ୍ଧାଳୁଙ୍କୁ ପଢ଼ାନ୍ତୁ ।

ବିଶ୍ୱାସୀ ଶ୍ରଦ୍ଧାଳୁ- ଡା. ପି. ପି. ପି. କଥା ଗୋଷ୍ଠୀ, କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ପାଠ୍ୟ

ବିଶ୍ୱାସୀ ଶ୍ରଦ୍ଧାଳୁ

ଡା. ପି. ପି. କଥା

૧

મૃત્તિ વાઈ

ગૂગળ સર્પ કૃત્ત્વ શ્રા શ્રાડા ળાતિક્ એ શાર્દ્દ શ્ચાર્મ્ પૂર્મ્ વિગ્રમ્ મેટ્ ળાયત્
વિક્ષા કઽ વુદ્વાક્ હુશ્ચ તં મૃત્તિ વાઈ ળાતિ'સર્પ કૃત્ત્વ

યાતિ સંગી મૃદા શ્રોદ્ધમે દ્વકટા એ મૃત્તિ વાઈસં વાહૃત્ દ્વર્ શ્રો વાળિ ૧૬૭
દ્વર્-

-પહિર્મે સ્ત્રીશ્ચ,દોસમે શ્રકથમન્દ્ શ્રા યાગિર્મે દ્વમાન્દા મોસ્કિર્મેસં મેટૈ દ્વૈ

-તેસ્રક્ વિષ્ણમે નૈ વતેઠૌ,શ્રા શ્રપન્ ળાતિક્ વિષ્ણક્ શ્ચક્રા સેહો તં વતા

-તેસ્રક્ વિષ્ણમે તં પુત્રામ્-મહાકાવ્યે સમ્ િષ્ણર્ ળા ૧૬૭ દ્વૈ શ્રા હમ ળાતિ
પાદ્મ દ્વર્ તેં શ્ચક્રા નૈ વનર્ દ્વર્ શ્રાવ્ કની-મની શ્રાગૂ વદર્ શ્રદ્ધિ,શ્રાવ્
વન્તૌ શ્રા ળપ્ને વન્તૌ પહિર્-પહિર્ તોતે સુનેવૌ

૨

કર્તવ્ય-પાઠન્

સંગી યેઠો ઠાડટ્ ક્રાસ્ કેઠક્ શ્રા વિચ્ચેમે તેડ્ ઠાડટ્ શ્રાવિ ગેઠૌ સંગી
સતર્કતા વિભાગક્ વડ્કા શ્રધિકાતી,મૃદા સિપાહી ગાડી શ્રાગાં ડાઢ્ કર્વા
ઠેઠ્કૌ હવર્દદા શ્રાયર્ તં સંગી શ્રોક્રા પાંય્ સય્ક્ નોટ્ દેવ્પેઠ્કૌ શ્રા દ્વોડિ
દૈઠે કહ્ઠકૌ હવર્દદા વાળર્-

ગામક્ શ્રસ્યા સર્કાતી કર્મયાતી દ્વિ હમ્,વહુત્ દ્વળાત્ શ્રદ્ધિ હમ ગામ્મો દ્વૈ
પાડ્ ૧૫૫,દ્વોડિ ૧૬૭ દ્વિ શ્રદ્ધિંકૌ ળપ્પન્ શ્રદ્ધિં શ્રાગાં વદ્ઠૌં તં યેઠો ઠાડટ્"
દ્વર્ તેં દ્વોડિ ૧૬૭ દ્વિ,નૈ તં દ્વોડ્વો નૈ કનિતૌ"

હવર્દદા૧ક્ શ્રોદ્ધ શ્રાત્મ-ગૌર્વક્ પ્વિસ્સા હમ સંગી સુન્વૈત્ નૈ થાકૈત્ શ્રદ્ધિ
પ્વાસ્ કઽ શ્રોત્ઽ ળત્ઽ પૈદ્ પદાધિકાતી પ્રેસમે કર્તવ્ય-પાઠન્ નૈ કઽ
સવ્વાક્ કન્ના-પ્વિળ્ળી કૈત્ ૧૬૭ દ્વિ

શ્રપન્ મંતવ્ય ૫૫ ૫૬૩

२७ गणेश १ डाकु- गङ्गा-नागिके ३ पन्थास-प्रदीक पहि ३ पन्थास सहस्रशीर्षा"क वाट् दोस ३ पन्थास- ६ .श्लाईस्

गङ्गा-नागिके ३ पन्थास-प्रदीक

पहि ३ पन्थास सहस्रशीर्षा"क वाट् दोस ३ पन्थास

गणेश १ डाकु

६ .श्लाईस्

प्रमाणम् सुन्दर्भक श्रंग्रेणी वड्ड नीक १ है। वाणै काश् शोक हाथ शोक भुंक् संग् एकटा संगीत् उत्पन् कौत् १ है।

मा१त् स्वतंत्र मे १५ अगस्त १८४७ के। पुर्नका शासक ब्रिटेन् हथा समक् नीति निर्धातंश कौत् छत्। शोक १११ नैतिक् आ सामाजिक् दुनू सिस्टम् हथा समसं पूर्म् १०० वि० १ है। आ श्रोइ नीति सं हम् सम् गतिव्हा यक्रव्यूहमे पड़ि गेठौ। कम् कभाइ आ कम् प्याइ।

कम् वयेनाइ आ कम् पूंणी, आ तें कम् उत्पादना वणा हाटे मनि सीमित्। मृदा तप्नो हथा समक् उद्योग् अपन् समानक गुम् ठे ३ विश्व मनिमे प्रसिद् ३ छत्।

તં પહિને હથ્રા સથ્કેં ઠોકક્ શ્રાય વઢવ્સ પડત્ શ્ચે શ્રોક્રા એકસં વેશી
વ્રિકર્પ દેવ્સ પડત્ હથ્રા સથ્કેં ઠોકક્ સહ્યોગ્ યાહી, શ્રોક્રા વુદ્વ્સ
પડત્ ખે ઈ ખે નવ્ અર્થવ્યસ્થા શ્રાવિ ૧૬૨ શ્રિષ્ઠિ સે શ્રોક્રા ઠેર્ નીક્ છૌ
એક વિગોધી સમ્ ખત્સ તત્સ ડાઢ મસ ખેતા, મુદા હુન્કા ઠગ્ સમ્પૂર્મ્ માર્તમે
કોનો વ્યવસ્થા કોનો સંઝડન્ નૈ છન્હિ સર્કા ઠગ્ ગામ્ સ્તર્પ સંઝડન્ છૌ
મુદા શ્રોક્રા ઈ નૈ ઠાગૈ ખે ઈ વિખાપન્ છી ખાવે વિગોય્ શુૂ હશ્ચ તાવે
ઠોવમે એહેન્ વ્રાતામ્મ વનિ ખાય ખે એક વિગોધી ઠોકક્ વિગોધી છથિ
કતેક્ નીક્ કાર્યક્રમ્ પહિન્હિયો શુૂ મેર્ મુદા વિગોયક્ કામ્ સૌકાર્કેં
શ્રો સમ્ વિચ્યેમે તોક્સ પડ્ઠૈ

મુદા ઈ નૈ છૌ ખે કોનો સમસ્યા નૈ શ્રાશ્રોત્ ખં અહં સથ્કેં તોખ્ગા દેવૈ, તં
વૌસ્તુ સમક્ માંગ્ વઢત્ શ્રા શ્રોતેક્ વૌસ્તુ ઉપઠવ્ય નૈ ૧૬૩ શ્રા એ સં
વૌસ્તુક્ દામ્ વઢત્ તં વૌસ્તુક્ દામ્ ઉપ નૈ ખાય તૈ ઠેર્ ગામે-ગામ્ ખે
ખન્તા-દોકાન્ સર્કા ખોરને શ્રિષ્ઠિ શ્રોક ઉપ્યોગ્ વેશી કસ પડત્
વેશી તોખ્ગા મેઠાસં વેશી શ્રાયત્ હૅત્, કામ્ ઠોકક્ શ્રાય વઢત્, શ્રો ખ્ય્
વેશી કર્તાહ શ્રા શ્રાયતિત્ વૌસ્તુક્ ગુમ્વત્તા નીક્ હેવાક્ કામ્ શ્રોક
માંગ્ વઢત્ અંગ્રેખક્ તાખે માતીય્ સમાનક્ ઉત્પાદન્ ઘટિ ગેર્ છર્, માત્
કથ્યા માઠક્ વખા છર્ શ્રાવ્ ઈ સ્થિતિ પર્ટી માત્ મુદા અંગ્રેખી તાખે
હમ સમાન્ ગુમ્વત્તા ઠેર્ વિશ્વ મનિમે પ્રસિદ્ય્ છર્, મુદા સે સ્થિતિ શ્રાવ્
નૈ શ્રિષ્ઠિ શ્રા એ ક્ષેત્રમે હથ્રા સથ્કેં કાખ્ કસ પડત્

શ્રાર્થિક્ ઉન્નતિ મેઠાસં સમાનક્ ઉત્પાદન્ વઢત્, મુદા તઙ્ ઠેર્ હમ ઉદ્યોગ્
કથ્યા માઠક્ ઠેર્ શ્રાયત્ દિસ્ અગ્રસ હેવે કાત્, કામ્ અપન્ દેશ્મે શ્રોતેક્
કથ્યા માર્ ઉપઠવ્ય નૈ છૌ મુદા તઙ્સં વિદેશી મુદ્તાક્ કમી મસ ખાયત્
સે વૌસ્તુક્ નિર્ધાત્પ સેહો વ્યાન્ દેવ્સ પડત્

અનુવર્તતે)

श्रपन् भंतल्यः ॥५ पडा३।

रुढमहाकान्तु प्रसाद- ३ टा वीहिने कथा गभी, प्रश्न, वत्तु)

महाकान्तु प्रसाद, नौश्रावाप्य, मधुव्नी-
८४७४०२. सम्पत्ति : प्लाटसन् रउय्यत भाय्यभिक् विद्वाथ्यु, मधुव्नी-
८४७२११.

३ टा वीहिने कथा

१. गभी

-सर्वत् पिआउ!

-किएक्:गेत् तऽ छत्हुं दत्कत्!श्रोहिडाम् श्रोतियान् नहि छैक्?

-यै, श्रोतियान् तऽ छैक्, भूदा णिन्क उत्सप् मनाश्रोत् गेठैक् हुन्कहि
पपोताकें प्पुट्तिसे दैकै। कयो मीत-वाह श्रान्-णान् नहि कऽ सकैत् छत्।
हांठ गुम्सि गेठै। गभी वद्धि गेठै।

-हं, से तऽ सत्तो वड्त् गभी छै श्रोक्रा सम्भो। तिस्र सर्वत् पिआ।

२.

प्रश्न

-कोन् नग संऽ श्रएत्हुं?

पट्णा संऽ।'

-कोन् नग णाएव्?

दिठ्ठी।'

-कोन् वाट् यऽ कऽ णाएव्?

ठोकतंत्र वाटो।'

णप्पन् श्राएव्-णाएव् ठागत् छह्, तप्पन् डग किएक् प्पयाप् कौत् छह्?

?

३.

वत्तू

-શ્રાવૌ નેડ!

-કત્ત્ડ?

-ઠગ્ મે, શ્રા કત્તૌ?

-કિપ્ક?

-ખાડુ છે, કન્કની છે!

-સોદુ મને કહૌ ને ખેડ!

-યૌ, ઠાખ્ હોપ છે કી નહિ, વોતા નહિતન્!

શ્રપન્ મંતવ્ય્ કૃપ પડાડ!

વટખગદાનન્દ્ હા મન્- માપ્ક મકત્

ખગદાનન્દ્ હા મન્

માપ્ક મકત્

દિઠ્ઠીસં પટના ખપવાક્ સમ્પૂર્મ્ ક્રાંતિક્ દ્વિતીય્ શ્વેત્તીય્ સ્ત્રીપ
કિઠાસક્ ડિવ્વા, મીડસં ખયા-ખય્ મૌત્ તીન્ સીટક્ ખગહ્પ ખાંય-
ખાંયટા ઠોક્ વૈસઠ્ સાંદુક્ સાંદે ખાંય વખે ટ્રેન્ શ્રપન્ નિયત્ સમ્પ્રસં યઠઠ્
દના-દન્ પૂર્મ્ ગતિસં ટ્રેન્ યઠિ ૧૬૪ ઇઠ્ ૧૧તિક્ ઠગમ્ શ્રાડ્ વખે
પેંટીગાર્ડ્ વઠા હાથ્થે એકટા પૂર્ણી નેને મોખન્, મોખન્ વાખ્ણા"શ્રવાખ્ દૈત્,
પૂર્ણીપ સીટ્ નમ્વ ઠિખૈત્ શ્રાગૂ વઢિ ૧૬૪ ઇઠ્

સંતોષ્, ડીક્-ડાક્ મેષ્-મૃષામે દૈખૈ કપ સમ્પ્રિદ્ય્ ઘૃત્ ઠાગિ ૧૬૪ ઇઠ્
ખખ્ખન્ પેંટીગાર્ડ્ વઠા સંતોષ્ ઠગ્ ગેઠ્ તં સંતોષ્ક વઠમે વૈસઠ્ તીન્ ગોટેક્

शृप्ते सं एकटा २०-२१ वय्यक् युक्क यट्टे वाणि उड्,हम् तं गीव् श्राद्भी
छी एतेक् महग् प्पाना नहि ठेव्।"

संतोषक् भोन् श्रोहि नवयुक्कक् उत्रसं श्राहत् भेठै श्रा तै श्रो श्रोहि युक्कसं
वाणि उड्,एहि दुनियांभे कियो श्रमी गीव् नहि छैक्,ई सव्टा ठोकक्
अपन्-अपन् भनक् अम् छैक्। श्राण्क् घड़ीभे सग् कियो श्रमीने अछि,वस्
अप्पामे विस्वास् श्रा किछु नम्ह कनैक् इक्का होवाक् याही।"

हम् सग् पांय्-सात् हणा तुपैया नहिना कमाइ वठा तं गीवे भेठ्हुं नो"
गीव् कोना भेठ्हुं श्रप्पन् एकटा हाथ् एक् ठाप्पे देवै।"

नहि।"

दोस हाथक् एक् ठाप् तुपैया श्राश्रो भेट्ता।"

नहि।"

श्रागू संतोष् श्रोक्रास् किछु श्राश्रो वृद्धि ते वा किछु गप्प् कनिते की संतोषक्
श्रागूक् सीट्प वैसर् एकटा वेस् पुष्ट्,यानन् डोप् टिकी १प्पे भेष् मृषासं
नीक् विद्वान् ठागि १हर् छठा,दुटसं वाणि पर्ठा,हथा एक् ठाप् तुपैया
दिश्र हम् अप्पन् हाथ् दै छी।"

एना नै भए सकै छै,एक् ठाप् तुपैयाभे कियो स्वस्थ् णवान् श्राद्भी अपन्
हाथ् कोना दैतै।"

हम् देव् ने,ठावू हथा एक् ठाप् तुपैया।"

दोस्रो दोस्रो सग्,नहि !एना तं नहि भऽ सकैए,कियो एक् ठाप् तुपैयाभे
अपन् हाथ् कोना दए दैतै।"

संतोष्,भक्रा अपन् भगवान्प श्रा अपनाप विस्वास् छै,अपन् भाए-वावू
यिया-पुतासं सिनेह छै श्रो एक् ठाप्पे कि कड़ोतो तुपैयाभे अपन् अंग् नहि
दैतै।"

दैतै किएक् नहि,दुनियांभे देप्पियौ श्राइ ठोक् सय्-सय् तुपैया ठेर् दोस्रक्
णान् ठऽ ठय् छै।"

हां ई गप्प् सत् छै,सय्-सय् तुपैयाभे ठोक् ठोकक् णान् ठऽ ठय् छै।

एक्सीडेंट् मे छन्नमे ठोकक् णान् यठि णाइ छै। हागी वीभागी, दाही गौदीमे
पनिवााक् पनिवााक् पत्तम मऽ णाइ छैक्। डिस्कोशनमे ठोक् अप्णे णान्
अप्णे ठऽ ठय् छै। ई सम् एक्टा गिन्न् विषय् वस्तु छैक् भूदा एक् गोट्
व्यक्ति भाव एहि द्वागे कि ओ गीव् अछि अपन् अंग् वेय् दैतै, हथा हिसावे
ई तं नहि हेतौ।"

साम्ने वठाकें गनिसक् वृद्धावैक् येष्टामे संतोष् वाणठ्, भूदा ओ णिद्द आ
वह्सकें आगू १पैक् येष्टामे एक्दम् तनैत् वाणठ्, ई सम् १है दिश्रौ ने, अहां
एक् ठापू १पैया दिश्र हम् अपन् हाथ् दै छी।"

हुनक् णिद्द आ ताभ्ससं भिस्सित् जप्पसं संतोष् अपनाप कावू नहि णापि
सकठ् आ पिसिया कए वाणठ्, उतु अगिठा स्टेसन्य अपन् हाथ् कोनो यठैत्
ट्रेन्कें सोहं १ापू हाथ् कटैत् भांत हम् अहांकें एक् ठापू १पैया देवा।"

नहि एना नहि पहिने पाइ १ापू।"

से किएक्, पहिने एटीएम् मशीन्मे कार्ड् दै छै तक् वाद् ने पाइ अवै छै,
तेनाहिते अहां अप्पन् हाथ् ट्रेनक् गिय्या १ापू हाथ् कटैत् देगी हम् एक् नहि
दस् ठापू १पैया देवा।"

१हए दियौ १हए दियौ, दस् ठापू १पैयाक् अहांक् ओकाइतो अछि।"

हम् ओकाइत् छोटु, अपन् हाथ् काटू हाथ् कटैत् देगी हम् अहांकें दस् ठापू
१पैया देवा।"

---- वस् एनाहिते, जे सम् नहि वण्वा याही सेहो सम् दुनूमे होवए ठागठ्
कगीव् आया धंटाक् वह्सकें वाद् दोस दोसकें हस्तक्षेपक् वाद् वहस्
कनीक् सांत मेठ् पत्तम नहि।

अहां अप्पन् दुनियां नहि दैपठिएए ठोक पाइ द्वागे की की कगै छै, अपन्
किड्नी यनि वेय् दैत् छै।"

हां वेय् दै छै भूदा ओहेन् ओहेन् ठोक्कें किछु विस्सेष् मण्वूरी वा पनिस्थिति
होइत् छैक् अथ्वा ओक्रा मज्जान् आ अपनाप तनिको मनोसा नहि हेतौ।"

तं हम् कि मण्वूरी अछि अहां वृद्धै छीए ?

नहि हम् तं श्रहांक् भण्वूरी किछु नहि वुहै छी।"

तहन् श्रहां कोना कहैत् छी जे हम् दस् ठाम्मे अपन् हाथ नहि देवौ।"

देम्प्यौ श्रहांक् भण्वूरी हम्ना डीके नहि वुहै भूदा तुपैयासं कतेक् दिन् यठत्
आ एहि हाथसं जीवन् मनि कभा प्या सकै छी।"

श्रहांक् गप्पु डीक् अछि भूदा जप्पन् ओहैन् पतिस्थिति अवैत् छैक् तं ठोक्कें
आगू पाछु ताकैक् सामर्थ्य प्यत्त मऽ जाइ छै।"

संतोषु श्रम्ना जगह् श्रहं डीके छी, विच्छे हम् वहुत् कटू वण्ठहुं, कषमा क१व्
भूदा एतेक् काठ् तक् नीक् वेणए वहुसक् वाद् हम् एतेक् तं जानैक् उम्मीद्
न्यै छी जे श्रहां अपन् भण्वूरी हम्ना वतावी।"

हम् भाए दू वर्मसं वहुत् दुप्पीत् छथि। दनिमंगासं पटना, पटनास् आव्
दिठ्ठी एम्सक् पांय् भाससं यक्क काटि १है छी। कोनो सभायान् नहि।"

एम्समे कि कहैत् अछि ?

कहैत् छैक् प्रोस्टेज् वढै छनि ओपनेसन् हेतैन्, पत्तोमे इहे कहैक् भूदा
ओतए ओपनेसन्क प्यवस्था नहि दिठ्ठीमे यागि भाससं प्याठी त१ह् तर्हकें
टेस्ट् कएठा वाद् आव् कहैत् अछि जे ओपनेसन् हेतैन् आ ओपनेसन्क
तागीप्य् श्रांगा छह् भास् वाद् देने अछि। छह् महिनामे हुन्का कि हेतैन् ।
प्राइवेटसं ओपनेसन् क१ावी तं ठाम्प तुपैयाक् प्यर्या आ हम्ना सग् ठग् जे
किछु छठ् पहिने वेय्-वियन् कए सव्टा ठगा देठीऐ।"ई कहैत् भाएक् प्रति
सिनेह् आ अपन् ठयागीसं हुनक् श्रांप्पि नम् मए जेठन्हि।

आगू दिठ्ठी कहिया जाएव् ?

ओपनेसन्क तागीप्य् तं छह् महिना वादक् भेटठन्हि भूदा दवाइ प्याइत्
महिनामे एक् वे एम्स् श्रावैक् ठेक् कहने अछि।"

आव् कहिया एम्स् जा १है छी ?

इहे भासम् दिन् वाद् पन्ट१ह् तागीप्य् के टिकट् अछि।"

आव् एम्स् जाएव् तं हम्ना ओन् कए ठेव्, मए सकत् तं हम् किछु सहायक्
होएव्।"

कोना, कोनो डाक्टर्कें यिन्है छीयौ"

हां"

तं हथा हुन्क शोन् नभ्व दए दिश्र, नहि तं हथा एप्पने एक् वे गप्प् क॥ दिश्रा" एप्पन् नहि हम् गप्प् क॥ सकैत् छी आ नहि हम् हुन्क नभ्व दए सकै छी किएक् तं केक्रो नभ्व देनाइ एठाव् नहि छैक्। हां अहां गप्पन् गाएव् हथा शोन् क॥ हम् शोन् नभ्व ठए ठिश्रा एक्टा मन्क्प्प् वृते गतेक् सहायता मऽ सकैत् छै, अहांकें भेटत् वांकी मां मगत्तीक् हाथो"

१हए दियौ, अहां एनाहिते वड्का वड्का शेकै छी, कनिक् काठ पहिने एक् हाथक् वट्ठा दस् ठाप्प् रुपैया दैत् छठ्ठुं आ आव् एम्समे अहांक् गान् पह्यान् मए गेठ। डाक्ट१क् नभ्व मांगै छी तं एठाव् नहि छैक्। एठाव् किएक् नहि १हूतै एप्पनो हथा ठग् याति-यातिट। डाक्ट१क् नभ्व अछि मृदा किन्कोस् कोनो मदत् नहि भेटठ।"

अहां एहेन् वड्का वड्का शेकै वठा गप्प् कहि कए हमा॥ उठाहना किएक् दैत् छी। ई गप्प् अहां गप्पन् कहित्हुं गप्पन् हम् अहांक् किछु गछि कए नहि दैत्हुं आ कि नहि कनित्हुं। एहन् तं नहि भेटए। हाथ् वठा गप्पमे अहांक् हाथ् अहां ठग् आ हम् पाइ हथा ठग्। १हए एम्स् वठा गप्प् तं नहिने नहिने अहां गान्ते छी, एक् वे हाथ्रोस् गप्प् कए ठेव् किछु सहायक् भेट्हुं तं डीक् नहि तं अहांकें नुक्साने की ?हां ओक वादक् अप्पन् हुनूक् भेट्मे अहां हथा एहि तर्हक् अनर्गठ गप्प् कहि सकैत् छी।"ई कहि संतोष् एक्टा पूर्णाप अपन् नाम् संतोष् आ भोवाईठ नभ्व ठिप्प् हुन्का दए देठ। साभने वठा सेहो अन्धो नभे ओहि पूर्णाकें अपन् जेवीमे गप्पि ठेठ।

एक् नहिना वाद्, दिठ्ठी एम्समे ओहे संतोषक् साभने वठा सवाती, अप्पन् भाएक् संगो हाथे भो० शोन् गप्पने आ ओहिमे संतोषक् नभ्व शेव् कएने एहि गुनयुन्मे कि शोन् क१ की नहि, हुड्डेकें डकि गेठ होएत्, डक्नेहे होएत् तं हम् की ठय् ठेत्, एक् वे शोन् कइए ठै छी।"नभ्व ठगेठक् यट्टे धंटी वाणठ, टिन् टिन्."

हेओ"दोस कातसं

के संतोषणी ?

णी हां,अहां के ?

णी हम् भूागी,महिना भनि पहिने अपन् हुनू दिठ्ठीसं पटना जाए काठ
ट्रेन्ने भेट् भेट् १ही। अहां हम् एक हाथक् वट्ठा दस् ठाम् पुपैया दै ठेठ् तैया
१ही।"

हां हां भूागीणी हम्मा सव्ठा इअद् आवि जेठ्,कहू की सभाया,भाए केहएन्
छथि?

सभाया की कहू,ओहे भाएकें ठऽ कए दिठ्ठी आएठ् छी। सोय्ठहुं एक् वे
अप्नेके कहि दी।"

हां हां वड्ड् नीक् केठ्हुं,एभस् कहिया अवे छी ?

एप्पन् एभसेमे छी।"

अय्छ्ा !कोन् यूनिट्मे देप्पावैक् अछि ?

प्रो० एस्० यौध्रीक् यूनिट्मे।"

अय्छ्ा,भाता णीक् की नाम् छनि ?

सतोण् देवी।"

डीक् छैक्,अहां आव्वा"उभरसं शोन् वंदा

भूागीणी सोयै ठाठा,भेठ्,सम् गप्प सुन्ठा वाट् शोन् वंद् कए देठा। हिन्को
वृते किछु नहि होएत्।"

भोन् भसुआ कए आगू विदा भेठा। कनीव् आया धंटा पएने यठ्ठा वाट् साढ़े
दस् वणे ओपीडी पूर्णप तातीयक् भोह ठगा कए प्रो० एस्० यौध्री यूनिट्
पहुंछा। पूर्ण। डाक्ट कक्षकें द्वागिप डा अर्थीकें दऽ वाह वेटिग् कुसूप
भाए संगे अप्ने वंसि १हठा। हुन्कास् पहिने कनिव् ४०-४५ गोते वेटिग्
कुसूप वैसठ्। मी देप्पि ओ सोयए ठाठा,भेठ् शोन् क१क् यक्कर्म आया
धंटा देनी भए जेठ् आ ओक पगिमाभ् आइ दू वणेसं पहिने नभ्य आवैक्
कोनो भतोसा नहि।"

भूमीनीजी वीतर् दू वर्पक् दिक्कत् आ कष्टक् प्याका भोने भोन् तैया कतैत्
 1हिया एगा1ह वणे श्र्दली श्रवाण् देठक्,सगोण् देली।"

भूमीनीजी हर्वा कऽ उड्ठा,ई की कतए दू वणे नभ्य श्रावैक् उम्मीद् छर्
 आ कतए ११ वणे न० श्रावि जेर् हश्रास् पहिठक् सभ् तं एप्पन् श्रोनाहिते
 वैसर् श्रिष्टि भुस्किठसं तीनो गोटा नैं देप्पेठकैए।"दिभाग् सोयैत् भूदा क्षी
 एत्वाभे भाए सहीत् डाक्ट ठग् भाए डाक्ट ठग् णा पेसैंटक् वास्ते वनर्
 दूठ्प वसि 1हूठी। भूमीनीजी हुन्कें पांण ठागि डा डाक्ट भाएक् पूर्णाप
 हुनक् नाम् देप्पे भात पहिने हुन्का दुगू हाथ् णोगि प्रह्माम् कएठिने आ
 श्रोक वाद् यियागसं हुन्क पुर्नका पूर्णा सभ् देप्पे वाद् श्रंद केविन्ने ठए
 णा कए नीकसं णांय् केठिना केविनस् वाह श्रावि श्राड् दस्ट। णांयक् पूर्णा
 वना कए दैत्,श्र्दलीकें श्रवाण् देठन्हि,श्र्दलीकें ठग् एठा वाद्,भां णीक् संजे
 णाउ श्रा सव्ट। टेस्ट् एप्पे श्रन्ने संजे पू। क। कए हाथो हाथ् नेने श्राव्।"
 णी'कहैत् श्र्दली डाक्ट1सं पूर्णा सभ् ठेठा वाद् भाएसं,यर्।"

भूमीनीजी आ हुन्क भाए श्र्दलीक् पांछा पांछा स्त्रयाठित् मसीन् णकां विदा
 भए जेठा। णतए णतए श्र्दली ठए जेठिने ततए ततए णाड् 1हूठा कनीव्
 दू धंटा वाद् सव्ट। टेस्ट् णेना इसीणी,श्र्दलीसाउड्एक्स्-गे,प्पून् पेसाव्
 श्रादिक् णांय् मेठा वाद् पुनः श्रोहिडाम् डाक्ट ठग् श्रापस् एठा। डाक्ट
 सव्ट। रिपोर्टकें जंमीर्तास् देप्पे वाद्,हां रिपोर्ट् सव्हक् श्रन्सा प्रोस्टेण्
 वड्ठ् छनि आ श्रोक णठ्दी श्रोपशेन् नहि मेठासं किड्नी डेमेण् मऽ
 सकैए। एना कतू किछ् हुनक् पूर्णाप ठिपैत्।ई ई दवाड् पेठा वाद् पर्सु
 श्रावि कए भां णीकें माती क। दियौन्। पर्सु एगा1ह वणे श्रोपशेन् हेत्ति।"
 भूमीनीजी हक्का वक्का ई कि भए 1हर् छैक् णाहि श्रोपशेन्कें ठेठ् छह्
 नहिना वादक् तातीप् मेठर् छर् श्रो श्राड् दू दिन् वाद् कोना। मार्तभे
 यिकित्सा व्द्यवस्था एतेक् युस्त् दुगुस्त् कोना भए जेर् श्रोहो एम्स् एहेन्
 सर्काती श्रस्मताठक्। श्रपन् उत्सुकताप श्रो नियन्ताम् नहि णापि पएठा
 आ डाक्ट1सं पुछिए वैसठा,डाक्ट साहव् माश्व क1व् एकटा गप्पु पुछि

आश्विनसं, अहां आ एहिडाभ्, एस् यौध्री दानी संतोष् यौध्री।" संतोष् हुन्का
दिस् देप्पि भंद् भंद् भुस्काइत्।

भुत्ताणी संतोषक् पर्प द्दुक्कैक् येष्टाभे भुदा श्रोहिसं पहिने संतोष् हुन्का
उडा अपन् कोणासं ठगा ठेठिना भुत्ताणी, हथा वषभा कए देव्, अहांक् वागेभे
हम् कि कि सोयैत् छठ्हुं, श्रोहि दिन् ट्रेन्ने हम् नै णानि कि कि कहि
देठ्हुं, वषभा कए दिआ।"

संतोष्, की सभ् अनाप् सनाप् वणै छी। श्रोहि दिन्का गप्पु सम्पक्कें विसि
णाउ। आव् ई कहू जे भाएक् इठाण्भे कोनो कभी तं नहि।"

कभी, आव् कोनो कभी नै, पर्सु ओपोसन् होवैक् निस्थित् भेठे।"

हां, हभ आइ आ काठिह के सभ्य पहिने वृक् छठ्, पर्सु कनीव् दू धंटाक्
सभ्य हथा ठग् प्याठी छठ् श्रोहिभे हम् मांणीक् ओपोसन् कर्वणि।"

अहांक् ई उप्का हम् णीवन् मनि नहि विसव्, हथा ठेठ् तं अण्णे साक्खात्
भग्गान् वनि एठ्हुं।"

ई की आव् अहां हभ दोस्त् छी आ दोस्तीभे कोनो उप्का कोना आ ओनाहितो
ई अस्पताठ् हभ तं नहि सत्ताकक् अछि।"

अहां जे कहू सत्ताकक् हिसावे तं ओपोसन् छह भहिना वादक् सभ्य
भेटठ् छठ्।"

हम्हुं सभ् की कर्वै, एतेक् मीद्धु मा छैक् जे नभ्य ठगावए पतैए छैक् एक
दिन्ने सात् आइत् ओपोसन् होइत् छैक् एहि हिसावे एठ्ठेण् निकाइठ् कए
कक्रो ताणीप् देठ् णाइ छैक् सिस्टभे एहन् छैक् एका सभ्कें छोटु, ई
कहू इहठ् कतए छी, कोनो दिक्कत् तं नहि।"

नहि, कोनो दिक्कत् नहि जे दिक्कत् छठ् अण्णे दू कए देठ्हुं आव् मां
भग्गतीक् हाथो।"

डीक् छै तं पर्सु श्वे भेट् हेतौ।"

डीक् भुदा एकटा प्रश्न पृष्ठव् अण्णेसा।"

की ?

એતેક્ પધિ ડાકટ મ્દ કડ શ્રહાં શ્રોહિ દિન્ દ્વિતીય શ્લોક્ સ્ત્રીપ કિઠાસ્થે કિએક્ ?

સંતોષ્ હંસૈત્ હંસૈત્, હા હા હા, દ્વિતીય શ્લોક્ સ્ત્રીપ કિઠાસ્થે નહિ ૧હિત્તું તં શ્ર્ણોસ્ કોના મેટ્ હોડતો ગપ્પકેં વદ્ઠૈત્ હમ્ શ્ર્ણો ળાકાં માએક્ એતેક્ મક્ત્ તં નહિ છી ળે શ્રપન્ હાથ્ કટ્વા દિ મ્દા એતેક્ સિનેહ તં શ્રપન્ માએસં કનિતે છી ળે હુન્કા ઠેર્ દ્વિતીય શ્લોક્ સ્ત્રીપ કિઠાસ્થે એક્ દિન્ યાત્રા કએ સકી।"

સે કી નહિ વૃદ્ધહું ?

વાત્ ઈં કિ હમ્ સમ્ મૃતતઃ મયુષ્ની ળિઠાક્ છી મ્દા ૨૫-૨૬ વર્ષ પહિને હમ વાવૃળી પટ્ના સિપ્ટ કએ ગેઠા। એપ્પન્ હમ પતિવા સમ્ પટ્નેમે છથિ શ્રોહિ દિન્ મોતે એકાએક્ પટ્નામે હમ માએક્ મોન્ વડ્ડ્ પ્પાપ્ મ્દ ઠેર્ ૧હિના શ્રાવ્ ૧૦-૧૨ ઘંટામે નહિ કોનો એય૧ઠાડંસક્ ટિકટ્ શ્રા નહિ કોનો ટ્રેનક્ પ્રથમ્ વા કોનો એસીક્ ટિકટ્ મેટર્ મ્દા ગેનાડ્ ળાત્રી છર્ તહન્ કોનો દઠાઠસં એકટા દ્વિતીય શ્લોક્ સ્ત્રીપ કિઠાસક્ ટિકટ્ મેટર્ શ્રા શ્રોહિ વિધિ શ્ર્ણોસ્ મેટ્ હોવૈક્ ડપાવ્ઠાક્ કોનો પ્રયોળન્ ૧હર્ હેત્તિ। કિએક્ તં ઘ પહુયૈત્ પહુયૈત્ માએશ્રો એકદમ્ ડીક્ છી। દિન્મતિ ૧હિ શ્રગિઠા દિન્ મોતે હવાડ્ ળહાળસં શ્રાપસ્ શ્રાવિ ડ્યૂટી કેર્હું।"

-ળગદાનન્દ્ દ્દા મન્- મોવાડ્/વાટ્સશ્રપ્ નં ૦

શ્રપન્ મેતવ્ય્ ૫ પડાડા

૨૧૦૫૧મ્ દ્દા પ્રથમા- મોનક્ વાત્

पूजम् ह्य प्रथमा, कोटा, गणस्थान

वीहिने कथा- भोगक् वात्

हे यो ! श्राव् वड्ड् मज्जेहा हम् पाई छी ।"

कतय् पाई छी ?

गतय् भोग् हैत् ततय् पाई छी ।"

से की भेल् एना किया प्यौहायल् छी ?

वस् हया १ हैत् अहांके हम कट् नहि अछि । गप्पन् यति पायव् आ अज्जे
सं सव्त्ता कय-द्वय्य पयत् तप्पन् पुट्टवए हम कट् ।" ई कहि धर्माठी अपन्
पर्स उडा कस्वाह निक्खि गेठीह आ य्यान् केवागे दिस् ठागल् छैन्ह ।

भूदा घ वठा के एतेक् वनगमकी द्दकनिकठ्ठाक् वाटो गप्पन् वाह
आवैत् नहि द्यम्पिन् तस ताभसे विष् भेल् दुई एठीह आ भोगेभोगे
वगवार्हत् सज्जे हिन्का श्राव् हया १ हने वा नै १ हने कोनो सुक् नै पड्य
छैन्ह ।" ई सोयिते घ भें प्रवेस् केठीह तज्जन्सा घसं वर्तनक् श्रावाण् सुगार्ह
पवैनि ।

कनि डम्कि गेठीह की उम्ह सं श्रावाण् आयल् एठौं वस् याय् वनि गेहा"
ए यो ! अहां की वृद्धियै जे हम् याय् भेल् पिसियाएल् छी ?

નૈ યૈ હમ્ વુદુદ છી શ્રાઈ હમ સવ્હક્ મૈતેળ્ એનિવર્સની છે, શ્રા શ્રહાં કતૌ ધૃમ્ એ યાહે છી ।"

શ્રાવ્ ઘર્વાઠી મુસકિયાઈત્ વાળીહ યશ્મી કે ઈ શ્રસ ઃળે ડાો નૈ મેઠ્ ળે હમ્ કતૌ યથિ ળાઈ તડ?

યાથિસ્ સાઠ્ મેં યદિ શ્રાઈ ઠવ્ યૂ હમ્ નહિ કહ્ઠૌં યા શ્રહાં નહિ કહ્ઠૌં તક મત્ઠવ્ ઈ ત નમ્ ળે હશ્રા સવ્કે એક્ દોસ પ વિશ્વાસ્ નહિ શ્રછિ ? ઘર્વાઠી ગર્વિત્ મ્ એ દૂટા કપ્ શ્રાનિ યાય્ છાન એ ઠાળીહ ।

એ ૧૫નાપ શ્રપન્ મંત્રય્ ૬૫ પડાડા

રૂપદ્વય પ્પામ્

રૂ૧૧ાળ્ કિશો મિશ્- શ્રપ્રદીપ્ રૂળોત્

રૂ૨ગળેન્દ્ર ૬ાકુ- શ્રળીગર્ત્ શ્રછિ દુર્મિત્- ૫

રૂ૩નિર્મઠા કાર્મ્- શ્રપન્ સન્તાન્

રૂ૪શ્રાશીષ્ શ્રનયિન્હા- રટા ગળ્

રૂ૫સુખા ૬ાકુ- સ્વતંત્રતા, મુસ્કાન્

રૂ૬મહાકાન્ત્ પ્રસાદ્- નિયોગિતક્ યાન્

सुन्दरी कोना देखै संसा?
गुम् १है सं त'है नहि ,
जा यनि नहि हैतै श्रोक प्रसा।

जायन् हैतैक् प्रस्थुटित् श्लू ,
भय्क श्रुतए ताकए पागु,
हवा,सुगन्ध् ए,सप्तनि वंटै,
गम्-गम् कर्तै पूजा वागु।

सौंदर्य देखि-देखि श्रोहि कुसुमक्,
वर्णन् कर्ता र्शनिगा-कवि ,
के नहि भोहिह् होएत् विठोकि ,
शुभाएत् पुहुपक्,सुंद छवि ?

भूदा,के सजाओत् विश्राह-भंडप्?
श्रुष्टित् श्लूक् भाठा सं,
आ,के युभाओत् प-कनिश्रां के?
श्रकुसुमित् श्लूक् य'डाठा सां

प्रस्थुटित् कुसुम् सं हा वनैत् अछि ,
वट्टवैत् अछि कंडक् सुन्दरी ,
जा यनि १हता श्रुष्टित्,ता यनि,
देवक्सीस् नहिए यट्ता।

गाम्-गाम् त'गुम् सेहो ,
१हि जाइत् अछि,डाहि-डाह्,

शुभाएत् शूत् पसागै सुगंय्,
पूव-पय्छिन्, दक्षिण-वाम्।

પકૈડ્ઠૈન્ઘૈ ઘુન્ વચ્ચતા મે,
ઠેન્ ને ખાલ ખં કોનો કાખ,
વઢૈત્ ગાઘ્, તખ્ત્ ને શ્રોત્તલ ,
શ્ચૈ-શ્ચૈ, રૂપ્ ઘૈ તેવાખ।

ખેના પ્યાદ્ શ્રા પાનિ પડૈત્ છે,
 નમ્હ હોડત્ ખાડ્છ પાદપ્,
 શ્રોહિના, ગુમ્મક'લિકાસ્ હેતુ
 શ્રાવણ્ચક કાવ્ શ્રિષ્ઠિ કર્મક'તપા

ठोक् विसि जाइछ ओहि गुम् के,
 पुष्पित नहि भ'वनि सकल श्वर,
 तिद्वि-पुष्प के सभ देखैत् अछि,
 जा के तीतक'इएह अछि, भूठ।

गुम् के वीआ, 1६७ सं की?
 गं, वढ़ि क गहि ग' सकठ् गाछ,
 भौठाए-जेया, कतए प्रसंसित्?
 सुनैत् अछि श्रो, अजवे कटाछ।

દીશ્રા મે, ટેમી, તેલ્ સં, કી?

॥ यदि नहि वीत्, निष्कृत् क्षणोत्,
की, दृष्ट्यात् हूवा, नादिक के?

ખા ધનિ નહિ સિધુ મેં ઉત્ત પોત્ત

કી હોત્ત, ગુમ્ કે ૧૬૦ સં?
ખં વઢત્ ને શ્રો, ને શ્રાત્ત કાળ,
ખનિ તો નહિ ૧૨૦૫ યાત્રુ યિત્ર,
કે ક૧૧, શ્રોહિ યિત્રકા ૫ નાળ?

૫૬૦-૫૬૦ મનિ ખાડત્ શ્રિષ્ટિ મેયા,
મ'ખાડત્ શ્રિષ્ટિ, પૂ૧૧ મોથ,
ખે, શ્રાઠસ્ સં નહિ યત્તા-શ્ચિ ૧૧૧ ,
શ્રો ત'હેવે કર્તા ઠોથા

કે કહત્તિ વ્રાક્રિષમ્ હુસ્કા?
મૌકા ૫ નહિ હોડ ઇન્દિ વાળત્,
કે કર્તે શ્રોહિ ગુમ્ કે વડાડ?
ગુમ્ ૧૬૧૦ ખે શ્રિષ્ટિ નહિ માંખત્

શ્રોહિ શ્લોકે, હોડત્ શ્રિષ્ટિ વડા ડં,
ખે, શ્લોકાત્, ગમ્કત્ શ્રા સુંદ,
ખગ્ ગાવિ ૧૬૦ શ્રિષ્ટિ વિત્ત-ગીત્,
ખે ગુમ્ સંગ, શ્રા શ્રોક યુત્થા

પનિમાર્ગન્ વાદ, વનૈત્ શ્રિષ્ટિ કંચન્,
શ્રિષ્ટિવાતી-સિ ઁથિ ક', યુડામ્મિ ,
પૂર્મ્ દ્યુતિ સં, યમ્કૈત્ તપ્પન્ ઇથિ ,

अवेत् छथि गप्पन् नम्-मय्य, तस्मि ।

ओ मेधा, ओ वनि सकैत् अछि
 विस्व-विषतिन् प उजान्-नक्षत्र,
 णं, विन् विस्सित् म'पड् १६०,
 ओड्डा एत् १७ मे, यत्र-तत्र।

की ठाम् मेठै गुम् १६० सं?
 ओ १६ गे, अठसाए, सूत,
 प्रमा-स्तोत्, विनु व१०, व्यर्थ मे,
 क'सकैत् प्रकाशित्, छत् भूतत्।

संघर्ष, विकास-यात्रा-पथ प,
 सहयोग, कुसुम् वनि स्वतः उगत,
 अद्यन्, अन्हा वनि आओत् त',
 इच्छा-वत्, इजोत्-स्तम्भ, वनत्।

१७० १६ गड् अछि गुम्क् पान्,

णं नहि प्रयुक्त हो अस्स प,
 विनु गेआण्, होथि केहू गो गायक्,
 म'गड् छन्हि मोथ्, स्व हुक्का।

सम् गनैछ्, इजोत् १७० अछि ,
 तिनि मगावए के सामर्थ्य,
 दीप्ति-स्तोत् णं व१० नहि गए,
 तप्पन्, इजोत्कछै कोनो अर्थ?

सभ्या 1ह्ठा सं की हेतै?
 णं कएत् ने णाए,प्रण्विति श्रनत्,
 एहि मे की दोप् इणो तक्छै?
 कि श्रो कह्त्तै,श्रप्ने किए ने व1त्?

कप्पनो ने गुम् के दोप् छै,
 दोषी त'श्रछि गुम्था1क्,
 वैसा,गुम् मे ठावै छै धुन्,
 वन्वै छै दोषी,वेका1क्।

दीप्-इणोत्,तैया 1हैत् श्रछि ,
 ठट्टएसधन् श्रन्हा सं,
 कत्तो कुहेठिका पस्सि णाउ,
 नहि प्रभा दवत्,श्रोहि मा सां

गुम् 1हित्ठुं,णे गुम् वद्धि ने सकत्,
 भानप्-मेया के वषति श्रछि ,
 सद्गुम् वद्धा सं सगक् ठागु,
 श्रा,गुम्क्'सेहो सद्गति श्रछि ।

प्रतिमा संगे श्रन्यायु होएत्,णं
 1हि गेत् इणोत्,श्रप्रदीप्,
 मेया-क्षितिण् प यमकए वठा ,
 1हि णेतै नक्षत्रक्णगह्,तिक्त्।

अपन् भंनय्पु ॥ ५ पडाउ

ब्रगण्डे १ डाकु- अणीगर्त अछि दुर्भिक्ष- ५

गण्डे १ डाकु

अणीगर्त अछि दुर्भिक्ष

५

आ आव् तं सञ्जटा भिण्डु मेरु जा १हर् अछि,

कोनो घाटनाक् प्रिग्राम् देवा कार्

ठोक् कप्पनो कार् पृष्ठि दै छथि-

नै, हम् कहां १ही ऐ घटनामे"

आ तप्यन् हम् गुञ्जकी ठायि दै छी,

की वृद्धायक् हुन्का, जे अहं छौं,

भूदा ओ घटना तं स्वप्न मे मेरु

से कह्वै तं वताहे वृत्ता

आ स्वप्नमे यएह तं १हय्, कतेक् वृद्धयक्

भूदा ओतय् एका अप्पुन्का गप् कह्वै तं भोन् नै पड्ता

आ ह्ये कत्स भोन् १हेत् अछि आव्
हुन् भिह्द मऽ गेत् अछि।

अनुवर्तते)

ऐ १यनाप अपन् भंतय् ॥५ पडा३।

३३निर्मठा कर्म्- अपन् सन्तान्
१ांयी, ह्वाप्यम्

निर्मठा कर्म्,

अपन् सन्तान्

भाता-पिताक् णान् अछि सन्तान्
पतिव्रा१क् भान् अछि सन्तान्

श्रुहृद् यय्यर् यौवन् के
 गतिभाङ्गी १५ दैवक् सन्तान्
 यद्वि स्त्री भावित् पावि पूर्म भेठी
 पुत्र के पितृत्वं वनेवक् गतिभाङ्गी
 जीवन् में गम्भीर्ता स्थिर्ता
 श्रान्त्यव्ता के गाम् श्रद्धि सन्तान्
 श्रो ११म् होयि दा ठक्-कुश्
 क्रिष्ण होयि दा श्रमिभन्यु
 शम् १५ में प्रिय होइत् श्रद्धि सन्तान्
 श्रो काठी दुर्गा होयि दा सप्तस्वती
 दा श्वे होयि मां ठक्भी स्वतृपा
 सव् १५ श्राह्ताङ्काती श्रद्धि
 ईश्व सव्क् सन्तति के
 स्वस्थ १५प्यु सुप्पी १५प्यु
 वन्धि पतिदावक् भान्
 वदाव्यि शान् सव्क् सन्तान्
 श्रपन् सन्तान् के श्रवश्य वनावू
 सुसिक्षित् सुयोज्य पय्य
 पहिठे वनाऊ हुन्का इन्सान्
 सिक्षाक् संगिह मनु संस्का
 श्रो वन्ता दैस् समाणक् शान्
 माता-पिता होइताह गौतमान्द्रित्
 पावि एहेन् संस्काती सुयोज्य सन्तान्
 श्रपन् भेताव्य हूप पडाउ

३४आशीष् अनयिन्ह।- २८। गण्

आशीष् अनयिन्ह।

२ ८। गण्

१

મુંહો કેહન્ કેહન્
માતો કેહન્ કેહન્

ટૂટૈ છૈ 11ગ્ માસ્
ગીતો કેહન્ કેહન્

વૃદ્ધવે કર્તૈ કહિયો
શ્રાસો કેહન્ કેહન્

સૂચ્છા કીનત્ વેયત્
હાટો કેહન્ કેહન્

સદિયન્ ૩૬વૈ શ્રસ્ત્રા
વોદો કેહન્ કેહન્

કિછુ કથા મોન્ પડ્ઠૈ
મીતો કેહન્ કેહન્

સમ્ પાંતિમે --માત્રાક્રમ્ શ્રિષ્ઠિ દૂ ૮1 શ્રૉગ્-શ્રૉગ્ ઇદ્યુકે દીર્ઘ્ માનિ ઠેવાક્
છૂટ્ ઠેર્ ગેર્ શ્રિષ્ઠિ ૬ વહે મી શ્રિષ્ઠિ

૨

ઘડી દૂ ઘડી ળે વિતા ગેર્ મમ્રા
વહુત્ વાત્ હમ્રા સિપ્પા ગેર્ મમ્રા

ગમક્ ઈપિ દેવૈ મયુ ૧સ્ પ૧ાગો
ખદી ગાણ્ સ્થૂઠક્ પટા ગેઠ્ મથ્રા

નિમાહવ્ કડિન્ છેૈ હઠાહ્ સમાને
અપન્ શ્રાન્ પ્પાતિ વિકા ગેઠ્ મથ્રા

હમ ટીસ્ ઠેઠક્ અપન્ ટીસ્ દેઠક્
તક વાદ્ કિઞ્હ ભુકા ગેઠ્ મથ્રા

૧હૈ દાગ્ પુર્ના મુદા દર્દ્ નલ્કે
હવન્ કુંડ્ ઠગ્ સક્પકા ગેઠ્ મથ્રા

સમ્ પાંતિમે ---માત્રાક્રમ્ અષ્ટિ વહ્ને મૃતકાનિવ્ મોસમ્મન્ યાનિ સાઠિમ્
વા વહ્ને મૃતકાનિવ્ સાઠિમ્ અડતુક્ની|| યદિખદિ કે ડ્ય્યાતમ્ ૧૫ ખદી ઠેઠ્
ગેઠ્ અષ્ટિ વર્તની ૧૫મે “યદિ” સહી છેૈ

અપન્ મંતલ્પ્ હૂપ પડાડા

इपसुष्मा डाकु- स्वतंत्रता, मुस्कान

सुष्मा डाकु

9

स्वतंत्रता

बहुत गौरवक वात् ऐछ सव् मातृभासी के ठे
 जे सव् क्यो स्वतंत्रताक पयहत्तवां अछि महोत्सव
 मना 1हठ छी। अप्पुनका समय में मातृ होक् कषेत्र में
 आगू वढि 1हठ ऐछा विश्व में अपन अठग नाम् अठग
 छाप् छोड़ने ऐछा बहुत संघर्ष औ त्याग वठिदानक
 वाट् मातृ माता के अंग्रेणक यंगुठ से मुक्त् कताओठ
 जेठैन् आओ मातृ माता स्वतंत्र मेठी । मुदा
 एकटा प्रश्न सटिप्यन् मोन् मे यठैत् 1हैये कि
 स्वतंत्र देस् में 1हितो बहुतो मातृभासी स्त्री
 अपन स्वतंत्रता के ठे संघर्ष कऽ 1हठ छैथ।
 बहुत दुर्भाग्यपूर्ण ऐछा जावेत् यनि हिन्का
 सक्के अपन जीन्गीक जीयै के पूता अधिक।
 नहि मेट्टैन् तावेत् यनि स्वतंत्र देस् में 1हितो
 पतंत्र छैथ। प्रयास् कतू सव् क्यो जे इ असमान्ता
 दू हुत्रे आओ ओहो सव् अन्ना के स्वतंत्र वुट्टैथ।
 जाहिया इ असमान्ता दू मऽ जाएत् ताहिया सही

तूजे हनेक् भातप्रासी स्वतंत्र कहायवा

णय हिन्दू णय भात

२

भुस्कान्

नहि णानि कतए हेगायए भुस्कान्

एम्ह श्रोम्ह सग्रो ताकए

वाट्-वटोही सव्ते पुछए

हाति-थाकि के विलश् मऽ वैसए

कतौ नहि भेटए भुस्कान्

नहि णानि कतए हेगाए भुस्कान्

सोइय्-सोइय् के भोन् श्रकुठाए

भृप्-प्यास् नीन्, सुप् शांति पगाए

कोन् कोम् में ऐछ गुकाए

मटिक १हए भुस्कान्

नहि णानि कतए हेगाए भुस्कान्

गाति श्रो सप्ना में श्राए

देप्पि के श्रोक्रा नयन् गुड़ाए

हर्षित् मऽ नो डवडवाए

धृति ध श्रा भुस्कान्

नहि णानि कतए हेगाए भुस्कान्

व्यर्थ यितन् के तऽ१ दवाश्रो

सयेत् येत्ना के सुताश्रो

व्यथित् मऽ श्रो श्रंतर्भन् के ध वनाश्रो

तूसिके डो छोड़ि भागि गेए भुस्कान्

नहि णानि कतए हेगाए भुस्कान्

अपन् भंतप्य ॥ ५ ५६३॥

बद्धमहाकान्त् प्रसाद्- नियोजितक् यान्
महाकान्त् प्रसाद्, गौश्रावाप्प, मयुष्नी-८४७४०२. सम्पत्ति :
वाट्सन् रउय्यत माय्यभिक् विट्पाठय्, मयुष्नी-८४७३९९.
नियोजितक् यान्

यान् हेश्रावह्
यान् हे, श्रावह्
ठाठेटेनक् पट्ठा मे

दान् दैएह किछु उयोति
सूतुण् श्रशोश्चिक्त्
मेठ् वैसठ् श्रछि ।

यान् हे,श्रावह
काहिह सिक्षक् दिवस् छै
मनाएव तोह इजोत् मे
तोते संs पैय् ठs उयोति
उआन्-उयोति वंट्वाक् श्रछि
हआ दाता वन्वाक् श्रछि

यान् हे,श्रावह
दूय्-मात् ठेने श्रावह
मुप्यभंद्रीक् भूंह मे
धुट्क् प्योश्रावह
हआ नहि याही किछुश्रो
हुन्क् पेट् नम्ह मेठ् श्रछि

यान् हे,श्रावह
कने सनेस् ठs ठिहs
श्रोक्रा घ मे सिक्षक् ठेठ्
किछुश्रो नहि छै स्रेप्
सिक्षा भंद्री द्गिदिग् मेठ् मन् संs
वाक् संs प्रायाठ् श्रछि

यान् हे,श्रावह

तोह स्निग्धता
हश्चे यटियासम्सन् छह
हम् कोना छोड़ि दैवैक् श्रोक्रा
एहि कंटकपूम् वाट् प एक्स
हम् आत्महत्या नहि कर्वै

यान् हे, श्रावह
छेने श्रविहे एक्टा भाहु
भंडित् यनुष् श्रो ती
श्राप् कठम् नहि यठाएप् हम्
प्रत्यंया प ती कऽ तीनि
वेयप् एहि सुसासन् के।

ऐ १यनाप अपन् भंतल्लु ॥ प ५६।३।

४संस्कृति प्पाम्

४१६।.दीपिका- यम्पूसाहित्यक्षो विठासः प्रथमोऽध्यासः)

४१६।.दीपिका- यम्पूसाहित्यक्षो विठासः प्रथमोऽध्यासः)

विदेह मे पूर्व काठमे भैथिठी-संस्कृति शिक्काक् काठम् छठ्, भूदा वाधमे
१५५।. अमाधमे श्रो वन्ट क१य पडठ्, श्राव पुनः श्रो स्तम्भ सुतू कएठ् ७।
१६ठ् अछि। आसा अछि जे ई स्तम्भ ऐ वे दीर्घ काठ् यनि यठ्। प्रस्तुत्
अछि दोस श्रेणक् ई पहिठ् जेप् ६। दीपिकाक् ठेप्नीस्- सम्पादक्)

यम्पूसाहित्यस्यो विवासः

प्रथमोच्छ्वासः

डा. दीपिका

स्वतन्त्राधिकारिका वेदवती-महाविद्यालयस्य प्राक्तनप्राध्यापिका य)

पणिययः

तेष्वनस्य द्विविधा सैषी आदिकाठादेव सन्निश्च्यते। तत्र पद्यं
मात्रनाप्रधानम् अपि य गद्यं विद्याप्रधानं भवति प्रायेण। निवेदनाती
पद्यस्य आहार्यप्रसायनभूमीक्रिय सभागच्छति तदनु यणुष-उपनिषद्-
सूत्रग्रन्थ-पतञ्जलि-सव-सङ्क-वायस्पति-श्रीहर्ष-यित्सुप्पायार्थग्रन्थेषु
तथा य नट्यन्यायास्तित्य आचार्यगङ्गेश-गदाध-गङ्गीस्-
मथुरानाथाद्याचार्यप्रभातग्रन्थेषु गद्यप्रयोगो दृश्यते।

काठकानुगुणम् एका अभिज्ञा सन्निश्च्यते- इयं विद्या भवति यम्पूविद्या।
आचार्यः दम्डी स्वकीये श्रुतये ग्रन्थे काव्यादर्शं निगदति- गद्यपद्यभ्यां
काविय्यम्पूनित्यभिधीयते काव्यत्वं गद्यपद्यास्तितं भिन्नितं काव्यं यम्पू
श्रस्तीति निश्चयप्रयम्।

काठनिर्यागम्

वक्ष्यमानिर्गामं तदैव भवति यदि वक्ष्यित् वक्ष्यग्रन्थो भवेत्। आचार्यो
दम्डी यदि यम्पूकाव्यस्य वक्ष्यं प्रस्तौति तर्हि निश्चयेन तत्पूर्वं वक्ष्यित्

यम्पूकाऽयस्य अस्तित्वं स्यादेव। आचार्यदम्भिः काठः षष्ठमसताऽद्यां
वर्तते। तर्हि निश्चयेन यम्पूतत्पूर्वमेव अस्तित्वे आसीत्।
गुप्तकाठीनसिंहादेशे तु निर्दिश्यते यत् यत्पूर्वसताऽद्यां निश्चयेन
यम्पूकाऽयमासीदिति।

प्रथमं यम्पूकाऽयम्

यद्यपि प्रथमसताऽदीतः यम्पूकाऽयस्यास्तित्वं सन्निश्च्यते किन्तु
दशमसताऽद्यां आचार्यत्रिविक्रममठेन यत् नवयम्पूकाऽयं नियतं तदेव
व्यपन्नपतिद्वित् प्रथमं यम्पूकाऽयम्। तदनु पञ्चदशसताऽदीं यावत्
सामान्यतया गतिः गन्तव्या एव किन्तु षोडशसताऽदीतः
अष्टादशसताऽदीं यावत् प्राचुर्यम् ग्रन्थरचना जाता। आहत्य १५ गान्ध्या
उद्देश्यो प्राप्यतो तेषु काऽयसु केयन् महीना वर्तन्ते यथा हि-

१। अगस्तकन्दयम्पू-मित्रमिश्र

२। दयसुन्दरीकथा-सोऽर्द्ध

३। कीर्तिकौमुदी-सोमेश्वर

४। गान्ध्यानुग्रित-वासुदेवप्रभु

५। पञ्चयम्पू-हृदयन्द

६। नवयम्पू-त्रिविक्रममठ

७। नवयम्पू-त्रिविक्रममठ

८। पाणिनीयतन्त्रयम्पू-शेषकृष्ण

९। गान्ध्यायम्पू-अमिनकाठिया

१०। गान्ध्यायम्पू-विदेह

११। गान्ध्यायम्पू-अनन्तमठ

१२। नवयम्पू-त्रिविक्रममठ

१३। अस्तिकयम्पू-सोमेश्वर

१४। गान्ध्यायम्पू-मोक्ष

१५। दाम्बिकापनिषदयम्पू- वृन्दादाम्बिका

इत्थम् अस्मिन् उच्छ्वासे यम्पूकायस्य सामान्यः पणियः भया प्रदत्तः।
अग्रिमे उच्छ्वासे कस्यन् विशेषो पणियः दास्यते विद्वज्जनतोषाय
आभोदविनोदाय येति सुमम्।

अनुवर्तते)

अपन् भंताय ॥ प ५८३॥